

STRANA 2

Obchvat Jihlavy se bude stavět na dvě etapy

STRANA 3

Informace k očkování na Vysočině

STRANA 8

Fotogalerie: Příběhy z krajských anket

Ovliněte dění

Využijte květnovou anketu Veřejného fóra Kraje Vysočina a hlasujte pro vybrané priority z TOP 11 témat, které vy sami vnímáte jako nejdůležitější, popřípadě navrhněte vlastní. „Srovnáním názorů občanů a odborníků dojde ke správnému pochopení toho, co nás v kraji trápí a co společně můžeme ovlivnit a řešit,“ uvedla náměstkyně hejtmana pro regionální rozvoj Hana Hajnová (Piráti). Hlasovat můžete do konce května přes odkaz na úvodní webové stránce kraje www.kr-vysocina.cz.

MONIKA BROTHÁNKOVÁ

TESTOVÁNÍ

Antigenní testování (9 míst)

- Jednou za tři dny možné zdarma
- Testování samoplátců

PCR testování (7 míst)

- Testování zdarma na základě indikace (žádanky) praktického lékaře nebo hygienické stanice
- Testování samoplátců

V Kraji Vysočina prostřednictvím <https://odbery.kr-vysocina.cz>

Obec Třeštice získala speciální cenu v mezinárodní soutěži

video na novinykrajevysocina.cz

■ Poblhopřát a také poděkovat za reprezentaci Kraje Vysočina v mezinárodní soutěži přijela za starostou Martinem Kodysem náměstkyně hejtmana Hana Hajnová, která má ve své gesci regionální rozvoj.

FOTO: ARCHIV KRAJE VYSOČINA

Ve druhém ročníku mezinárodní soutěže Evropského regionu Dunaj-Vltava (ERDV) získala titul Vesnice ERDV 2020 rakouská obec Großschönau. Mezi nejlepšími obcemi rozsáhlého evropského regionu však zanechala silnou stopu také obec Třeštice z Jihlavska.

Vesnice se 155 obyvateli a se starostou Martinem Kodysem získala cenu, v jejímž názvu je shrnuta charakteristika toho, čím se mohou místní pyšnit – malá obec s dlouhou tradicí, službami pro mladé lidi a dobrou spoluprací s podnikateli. „Po našich

předcích jsme zdědili pracovitost, naši občané se podíleli na stavbě obecního úřadu, vodovodu i hasičské zbrojnice,“ prozrazuje starosta. Kromě dvou hokejových týmů tady mají i další sportovce, jako například fotbalisty, cyklisty, krasobruslaře i orientační

běžce. Věkem jsou mladou obcí, což se projevuje v jejich energii pořádat různé aktivity. Nejen za to byli oceněni v rámci soutěže Vesnice roku titulem Oranžová stuha České republiky 2019 za spolupráci se zemědělci.

Dobrá parta lidí a akce, které stmelují

Jednou z největších událostí, které se v Třešticích konají a na které se sjíždějí lidé ze širokého okolí, je zářijový sraz traktorů Zetor. Oblíbený je

také jarní pochod na nejvyšší horu Vysočiny Javořici a Silvestrovský výšlap k nedalekému hradu Roštejn. „Třeštice je velmi inspirativní obec, která může být vzorem pro ostatní i za hranicemi našeho kraje. Konají se tu úžasné akce, které místní stmelují. Lidé si navzájem pomáhají, předávají si zkušenosti a také se zaměřují na práci s dětmi a mládeží,“ shrnula náměstkyně hejtmana pro regionální rozvoj Hana Hajnová (Piráti).

EVA FRUHWIRTOVÁ

ÚVODNÍ SLOVO

Roman Fabeš

radní Kraje Vysočina pro oblast kultury, památkové péče, cestovního ruchu a mezinárodních vztahů (Starostové pro Vysočinu)

Otvíráme

Dlouhé měsíce jsme čekali na okamžik, kdy na památky, muzea i galerie a řadu dalších turistických cílů vyvěsíme zprávu: OTVÍRÁME. A v polovině května jsme se konečně dočkali i na Vysočině. Při troše dobré vůle a při respektování podmínek přístupnosti se dá říci, že se kastelánům i správčům sbírek postupně vrací život do běžných kolejí. Opět chodí návštěvníci, prohlízejí si pečlivě instalované expozice, obdivují zdařilé rekonstrukce hradů a zámků a co nevidět se budou těšit z originálních průvodcovských výkladů.

Hrady Roštejn a Kámen a zámek Třebíč, které jsou pod správou muzeí zřizovaných Krajem Vysočina, už i během loňských prázdnin evidovaly rekordní počty návštěvníků. Češi kvůli koronaviru zůstali na území naší republiky a vyrazili za domácími památkami. Doufáme, že se na podobně probíhající turistickou sezónu můžeme těšit i letos. Jsme na ni pečlivě připravení a nenecháváme nic náhodě. Muzeum Vysočiny Třebíč zpřístupňuje pro individuální zájemce všechny čtyři expoziční trasy včetně trasy Valdštejnové na Třebíči. Rovněž Muzeum Vysočiny Pelhřimov otevřelo všechny svoje expozice i hrad Kámen, kde návštěvníky láká rozrůstající se sbírka motocyklů. Největší zájem se ale tradičně očekává o hrad Roštejn. Na hradě je v provozu interaktivní přírodovědná trasa B, věž a kaple sv. Eustacha. S postupným rozvolněním bude následně přístupná i nejatraktivnější historická trasa A přibližující interiéry loveckého sídla v proměnách dějin. Svými expozicemi ale rozhodně nezustávají pozadu ani Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě, muzeum v Třebíči, Horácká galerie v Novém Městě na Moravě či Muzeum Vysočiny a Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě.

Čtenáři opět mohou do knihoven, svého otevření a prvních návštěvníků se dočkala i nová budova Krajské knihovny Vysočiny v Havlíčkově Brodě a věříme, že již brzy OTVÍRÁME bude znít i Horáckým divadlem Jihlava.

A protože mottem letošní sezóny je „Vysočina dětem“, naplánujte si i výlety pro celou rodinu. Třeba s využitím Cestovatelského deníku. Inspiraci Vám nabídne webový portál www.vysocina.eu.

CHCEME ZASE VIDĚT U STOLŮ PLNO?

Očkování většiny populace proti covid-19 je způsob, jak začít žít jako dřív.

Využijte volné kapacity očkovacích center!

Informační linka Kraje Vysočina 564 602 602
www.ockovanivysocina.cz

Kraj Vysočina

Osmnáct tun potravin a drogerie pomůže potřebným

■ Dobrovolníci byli se zelenými zástěrami v obchodech neprehlednutelní. FOTO: POTRAVINOVÁ BANKA VYSOČINA, Z. S.

Potravinová sbírka, která se na Vysočině konala už poosmé, vynesla přes osmnáct tun darovaných potravin a drogerie. Zapojili se jednotlivci, ale také obchody. K seniorům, rodičům samoživitelům, dětem z dětských domovů a lidem bez domova tato pomoc míří ze skladu Potravinové banky Vysočina v Ledči nad Sázavou. Distribuci zajišťují nejrůznější neziskové organizace.

„Jsem moc rád, že takto společně můžeme pomoci desítkám tisíc lidí lépe žít. Velmi děkuji jednotlivcům a také obchodním řetězcům a online obchodům za jejich potravinové dary. Koronavirová pandemie připravila mnoho lidí o zaměstnání a počet lidí v nouzi, závislých na pomoci

potravinové banky, proto narůstá,“ řekl radní pro oblast sociálních věcí Jan Tourek (KDU-ČSL). Zapojila se také obec Herálec pod Žákou horou i soukromý zemědělec. Ještě před vyhlášením potravinové sbírky se aktivně připojil zemědělec ze Zvole nad Pernštejnem, který svým darem čtyř tun brambor pomohl hned několika lidem. „Ceníme si produktů a vypěstovaných surovin od zemědělců a drobných pěstitelů. Díky nim se do sbírky dostávají kvalitní regionální potraviny, které mohou využít lidé v nouzi,“ dodal náměstek hejtmána Kraje Vysočina pro oblast zemědělství a životního prostředí Lukáš Vlček (Starostové pro Vysočinu).

EVA FRUHWIRTHOVÁ

Dlouhá zima stála na údržbě o 46 milionů více

Náročnou a dlouhou zimu sezóny 2020/2021 za sebou mají cestáři Krajské správy a údržby silnic Vysočiny. Práci se zimní údržbou si neplánovaně protáhli až do dubna, kdy se na Vysočinu vrátili sněh a mráz. Celkově za letošní sezonu včetně dubna, který už oficiálně nespadá do zimního období, na krajských silnicích II. a III. třídy ujeli cca 604 tisíc kilometrů při posypu a plužení, dalších přibližně 204 tisíc kilometrů v rámci kontrolních jízd, na krajských silnicích spotřebovali zhruba 13 tisíc tun soli, cca 3 660 tisíc litrů solanky a zhruba 55 tisíc tun inertního posypu. Nejnáročnějším

a zároveň nejnákladnějším měsícem z hlediska zimní údržby byl letošní leden, který stál přes 60 milionů korun, následovaný prosincem 2020 a únorem 2021 s náklady kolem 46, respektive 45 milionů korun. Nakonec krajské cestáři vyčísili náklady za uplynulou zimu na více než 211 milionů, což je v porovnání se zimou 2019/2020 o téměř 46 milionů korun více. Navíc střídání mraza a tepla dalo silnicím na Vysočině pořádně zabrat. Oproti roku 2019 byl nárůst výsypky za období leden až březen 2021 dvojnásobný. Oproti roku 2020 dokonce více než sedminásobný.

MONIKA BROTHÁNKOVÁ

Ministerstvo přidalo peníze na výměnu dalších 241 kotlů

Rada Kraje Vysočina začátkem května schválila vyplacení podpory dalším 241 žadatelům o dotaci na výměnu starého kotle. Reagovala tak na navýšení prostředků o 26,5 milionu korun, které schválilo ministerstvo životního prostředí a které pokryje žádosti podané do 13. listopadu 2020. Ty dosud čekaly na takzvaném zásobníku akcí. „Navýšené prostředky zajistily, že jsme za Kraj Vysočina mohli v rámci 3. kola kotlíkových dotací podpořit všechny žádosti, které splnily podmínky,“ pochvalovala si náměstkyně hejtmána pro regionální rozvoj Hana Hajnová (Piráti).

Ve třetím kole si mezi sebou celkem 3 518 žadatelů rozdělilo bezmála 263 milionů korun z Operačního programu Životního prostředí a 94,4 milionu korun z programu Nová zelená úsporám – Adaptace a mitigační opatření. O dalších 24 milionů korun na výměnu přibližně 230 kotlů požádal kraj letos v březnu. „Očekáváme, že bude nutné vyhlásit nová pravidla na příjem žádostí. Jakmile budeme mít bližší informace, budeme obyvatelé Vysočiny včas informovat,“ uvedla na závěr Hana Hajnová.

MONIKA BROTHÁNKOVÁ

**tři výzvy
= 842,8 mil. Kč
a 8 282 úspěšných
žádostí**

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Operační program Životní prostředí

Ministerstvo životního prostředí

Se stavbou obchvatu Jihlavy by se mohlo začít letos na podzim

Kraj Vysočina rozdělí stavbu jihovýchodního obchvatu Jihlavy na dvě zcela samostatné části. Jeho zástupci tak rozhodli v reakci na zrušení původně vypsané zakázky a v souvislosti s přípravou nové, kterou vyhlásí letos v květnu.

„Důvodem pro rozdělení zakázky na dva samostatné úseky je maximální snaha kraje o vyčerpání získané evropské dotace ve výši 307 milionů korun,“ uvedl hejtmán Vysočiny Vítězslav Schrek (ODS+STO) a doplnil, že příčinou zrušení původní zakázky na kompletní stavbu byla nemožnost dodržení stanovených termínů stavby způsobená průtahy při výběru dodavatele.

Nově tak bude první, tzv. jižní úsek o délce cca 2,5 kilometru propojovat silnice I/38 směr Znojmo a II/405 směr Třebíč a ohraničovat ho budou dvě okružní křižovatky. „Tato

■ V místě současného křížení silnic II/523 a I/38 v jihlavské lokalitě nazývané V Ráji vznikne jedna z velkých okružních křižovatek. FOTO: JAROSLAV LOSKOT

část obchvatu je sice kratší, ale dražší, protože projekt tu počítá s šesti mosty,“ upřesnil krajský radní zodpovědný za majetek Karel Janoušek (ODS+STO).

U východní části obchvatu o délce přes tři kilometry, na které budou dva mosty, ještě není jasný finální zdroj financování. „Budeme usilovat

o získání spoluúčasti z jiných dotačních nebo národních programů, například i kvůli plánované stavbě nového jaderného zdroje v Dukovanech,“

informoval na závěr náměstek hejtmána pro oblast ekonomiky a dopravy Miroslav Houška (KDU-ČSL).

MONIKA BROTHÁNKOVÁ

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Služby hospicové péče pomáhají stovkám rodin v nejtěžších chvílích jejich života

Domácí hospicová péče nabízí 24 hodin denně a sedm dnů v týdnu pomoc zdravotní sestry a lékaře přímo v domácnosti, ve které rodina pečuje o svého umírajícího člena. Na spolufinancování mobilní paliativní péče se Kraj Vysočina podílí už šestým rokem. V doprovázení členů rodiny na sklonku jejich života pomohl kraj prostřednictvím financovaných služeb 834 klientům a jejich rodinám. Zatímco vloni přispěl krajský rozpočet na tyto služby částkou přes 23 milionů korun, letos to bude o čtyři miliony více. „Mezi žadatele bude tedy rozděleno 27,42 milionu korun. Zásadní pro příjemce služby je, že díky navýšení programu Fondu Vysočiny bude možné poskytnout doprovázení umírajícím v jejich domácím prostředí v dalších asi

220 případech,“ uvedl Jan Tourek (KDU-ČSL), radní Kraje Vysočina pro oblast sociálních věcí.

Kamenný hospic by měl vyrůst v Havlíčkově Brodě

O vybudování prvního kamenného hospice na Vysočině usiloval spolek Mezi domy. Nedostal však dotaci od ministerstva zdravotnictví. Plán tím ale nekončí, otevírá se chvilka

Kraj Vysočina. „Zvažujeme, že bychom o dotaci zažádali jako kraj, a to by znamenalo, že by byl Kraj Vysočina investorem kamenného hospice,“ sdělil hejtmán Vítězslav Schrek (ODS+STO). Pozemek na stavbu je už vybraný, vlastní ho město Havlíčkův Brod, které s výstavbou hospice souhlasí a podporuje ho. O následném provozování

by diskuzi mezi sebou vedl spolek Mezi stromy a také havlíčkobrodská nemocnice. Projekt kamenného hospice je připravený a podle hejtmána Vítězslava Schreka by byla velká škoda ho po několikaletem úsilí nezrealizovat. Navíc by to byl poslední kamínek do mozaiky paliativních služeb na Vysočině.

EVA FRUHWIRTHOVÁ

Kraj Vysočina podpořil letos domácí hospicovou péči v těchto organizacích:

- Domácí hospic sv. Zdislavy Třebíč
- Oblastní charita Havlíčkův Brod
- Oblastní charita Pelhřimov – Domácí hospicová péče Iris
- Sdílení, o. p. s., Telč
- Domácí hospic Vysočina, o. p. s., Žďár nad Sázavou
- Oblastní charita Jihlava (Diecézní charita Brno) – Bárka – domácí hospic Jihlava

Kraj Vysočina poskytuje informační servis pro obce

Kraj Vysočina připravil na svých webových stránkách speciální sekci s informačním servisem pro obce. Na jednom místě teď najdou starostky a starostové obcí důležité informace, které by jim měly pomoci například v oblasti dotací, účetnictví a výkaznictví, konkurzních řízení v mateřských i základních školách, ale najdou zde například také postup při podávání průběžného oznámení podle zákona o střetu zájmů. „Naším cílem je pomoci voleným zástupcům zejména malých obcí s jejich rozsáhlou agendou. Informační servis pro obce by pro ně měl být takovým rozcestníkem s připomenutím důležitých termínů, včetně kontaktů na zaměstnance krajského úřadu, kteří jim v dané oblasti mohou pomoci. Jsme připraveni

webovou stránku průběžně upravovat podle konkrétních požadavků a zpětné vazby od starostek a starostů z našeho regionu,“ vysvětlil radní Kraje Vysočina pro oblast majetku Karel Janoušek (ODS+STO). Rychlémi odkazy jsou na webu pro obce přístupné třeba nový Portál územního plánování Kraje Vysočina, informace ke kotlíkovým dotacím nebo novinky v očkování proti nemoci Covid-19 v Kraji Vysočina.

Informační servis pro obce je dostupný pod odkazem www.kr-vysocina.cz/proobce.

EVA NEUWIRTHOVÁ

VYSOČINA on-line

www.facebook.com/vysocinakraj

Příběh v mapě nejoriginálnější ukryla Kateřina Nepustilová

■ Vítězka Kateřina Nepustilová z Gymnázia Vincence Makovského Nové Město na Moravě. FOTO: ARCHIV KRAJE VYSOČINA

Už jste slyšeli o vytváření tzv. map s příběhem? Právě tak se dají poměrně snadno a především zábavně využít dostupná prostorová data z map. Postup si vyzkoušela devadesátka středoškolačů z Vysočiny, kteří se zúčastnili krajské soutěže s názvem Příběhy ukryté v mapách. Porota nakonec rozhodla, že s nejzajímavějším příběhem přišla Kateřina Nepustilová, která studuje Gymnázium Vincence Makovského v Novém Městě na Moravě. „Zvolila jsem spád deseti největších z této chvíle nalezených meteoritů, popsala jsem možné nebezpečí z dopadu a došla k tomu, že kolizím můžeme předcházet, respektive meteorit odklonit pouze tehdy, pokud jeho přilet předpovídáme dlouho dopředu,“ prozradila Kateřina, která vyhrála tablet, odbornou knížku a také speciální návštěvu na krajském GIS oddělení. To totiž zajišťuje přípravu map pro Krajský úřad Kraje Vysočina. Druhé místo patří Lence

Žákové z Obchodní akademie a Hotelové školy Třebíč za téma Agresivita v autě a pomyslný bronz vysoutěžil Matěj Čícha z trebičského gymnázia, který zpracoval téma Třebíč v minulosti. Soutěžní příběhy a informace o práci s mapami najdete v článku pod odkazem na www.novinykrajevysocina.cz.

MONIKA BROTHÁNKOVÁ

Nejvyšší ocenění Kraje Vysočina pro devět osobností

■ Skleněná medaile je druhým nejvyšším oceněním Kraje Vysočina a zdobí domovy těch, kteří jednorázovým činem nebo svou dlouholetou prací přispěli k rozvoji kraje.

FOTO: ARCHIV KRAJE VYSOČINA

Devět mimořádných osobností, které přispívají k šíření dobrého jména Vysočiny, si pravděpodobně v listopadu letošního roku převezme nejvyšší ocenění Kraje Vysočina v podobě kamenné, skleněné nebo dřevěné medaile. O laureátech rozhodli krajské zastupitelé na svém květnovém zasedání. Rozšířili tak řady oceněných titulem, který Kraj Vysočina uděluje od roku 2008. Do letoška ocenění získalo 122 osobností.

„Oceněným laureátům gratuluji, těším se na osobní a inspirativní setkání při slavnostním

ceremoniálu,“ uvedl hejtmán Kraje Vysočina Vítězslav Schrek (ODS+STO), který byl jedním z prvních, kdo pogratuloval Jiřímu Běhounkovi. Vedle emeritního hejtmána Kraje Vysočina si nejvyšší ocenění převezme také zpěvačka Marta Kubišová, která strávila část svého života na Vysočině v uměleckém exilu.

Osobnosti oceněné medailími Kraje Vysočina pro rok 2021 (abecedně řazení):

■ **MUDr. Jiří Běhouněk** – lékař, hejtmán Kraje Vysočina v letech 2008–2020

■ **MUDr. Jan Betlach** – emeritní primář oddělení patologie Nemocnice Havlíčkův Brod

■ **Mgr. Václav Černík** – středoškolský učitel, dobrovolník v pandemii

■ **Mgr. Markéta Fuchsová** – koordinátorka paliativní péče Nemocnice Pelhřimov

■ **Marie Kotačková** – předsedkyně Společnosti pro podporu lidí s mentálním postižením, pobočka Třebíč

■ **Marta Kubišová** – zpěvačka, signatářka Charty 77

■ **Barbora Šenoltová, BA** – divadelní světelná a video designérka

■ **prof. Mgr. Jaromír Šofr** – kameraman, držitel Českého lva za kameru

■ **Ing. František Vránek** – emeritní ředitel Domova Kopretina v Černovicích

MONIKA BROTHÁNKOVÁ

Letecká záchranná služba v Jihlavě oslavila třicet let

Přes osmnáct tisíc vzletů a tisíce přepravených pacientů v ohrožení života, se závažnými polytraumaty, srdečními příhodami nebo popáleninami jsou výsledkem třicetiletého fungování letecké záchranné služby v Jihlavě. Pomyslné narozeniny oslavila 1. května. Původně se letecký provoz nacházel na letišti v Henčově, po vybudování heliportu u jihlavské nemocnice přesídlil sem. „Od té doby prošla letecká záchranná služba na Vysočině výraznou proměnou jak po technické, tak i odborné stránce,“ uvedl náměstek hejtmána pro oblast zdravotnictví Vladimír Novotný (ČSSD).

Během 30 let se v Jihlavě vystřídaly celkem čtyři typy vrtulníků. Prvním strojem byl vrtulník ruské konstrukce a polské výroby Mil Mi-2. Od roku 2017 létá na Vysočině Eurocopter EC135 pod vlajkou české

■ **Letecká záchranná služba poprvé zasáhla v regionu budoucí Vysočiny v květnu 1991.** FOTO: LZS JIHLAVA

společnosti DSA, která v našem regionu bude působit až do konce roku 2028. „Posádku tvoří pilot, lékař a záchranář. Tento profesionální záchranný tým v kombinaci s dnes dostupnou moderní technikou představuje obrovskou šanci pro záchranu života pacienta,“ doplnil Vladimír Novotný.

EVA FRUHWIRTOVÁ

Po dvanácté se hledají Regionální potraviny Vysočiny

Vyrábíte na Vysočině kvalitní potraviny a rádi byste, aby se o nich dozvěděli všichni gurmáni nejen z našeho kraje? Pak se přihlaste do soutěže ministerstva zemědělství a získáte pro svůj výrobek na celé čtyři roky označení Regionální potravina. „Plánované ukončení příjmu přihlášek do soutěže o ocenění Regionální potravina Kraje

Vysočina 2021 připadá na 8. června,“ informoval koordinátor krajské soutěže Karel Coufal s tím, že bližší informace získají zájemci na www.regionálnipotravina.cz a nebo na Okresní agrární komoře Třebíč.

Vloni v rámci devíti vyhlášených kategorií získalo ocenění sedm výrobků z Vysočiny.

MONIKA BROTHÁNKOVÁ

Očkování pro všechny

Od 17. května se mohou na očkování proti Covid-19 registrovat lidé starší 40 let. Zástupci Vlády ČR potvrdili, že po této věkové kategorii bude otevřena registrace už pro všechny. „Z informací, které mají hejtmáni k dispozici, vyplývá, že stát posílí dodávky vakcín pro ordinace praktických lékařů. Ty budou kromě vakcín AstraZeneca a Janssen napřímo zásobovány i vakcínou Moderna. Pfizer bude i nadále aplikován pouze v očkovacích centrech,“ informoval hejtmán Kraje Vysočina Vítězslav Schrek (ODS+STO).

S ohledem na skutečnost, že krajské noviny vychází jako měsíčník, doporučujeme veřejnosti aktuální informace ověřit na www.kr-vysocina.cz, www.mzcr.cz nebo na www.ockovanivysocina.cz.

Do konce května
vyočkováno více
než 200 tisíc dávek

Každý občan si může svobodně vybrat, kde chce být očkován – vybrat si kterýkoli kraj i očkovací centrum. V případě, že vakcínu nabízí jeho praktický lékař, může využít jeho služby v rámci ordinčních hodin. V tomto případě doporučujeme se na očkování v praktika informovat. Pokud je vám více než 50 let a stále na vakcínu u praktického lékaře čekáte, je možné provést kdykoli registraci do centra, a to prostřednictvím www.registrace.mzcr.cz. Stále platí, že k očkování jsou dříve zváni starší lidé před mladšími, termín vám tak bude nabídnut do několika dní.

Vítězslav Schrek: Počty vakcín se navyšují. Očkujeme rychle

■ Hejtmán Kraje Vysočina Vítězslav Schrek se nechal očkovat ve velkém očkovacím centru Jihlava – Hruškové Dvory.

FOTO: ARCHIV KRAJE VYSOČINA

V polovině května byl v rámci své věkové skupiny očkován proti Covid-19 i hejtmán Kraje Vysočina Vítězslav Schrek. Očkovat se nechal ve velkém centru Jihlava – Hruškové Dvory, které má největší očkovací kapacitu.

Byl jste pevně rozhodnut, že se necháte očkovat?

Ještě před pár měsíci jsem o nezbytnosti očkování přesvědčen nebyl, protože se cítím zdravý a fit. Vývoj

epidemie v posledních měsících mě ale ujistil o tom, že plošné očkování je cestou z pandemie ven. Respektoval jsem, že přijdu na řadu ve své věkové skupině, a využil očkování u týmu velkého centra v Jihlavě.

Jaké byly Vaše důvody pro očkování?

Covid-19 ohrožuje především seniory, což jednoznačně dokazuje vysoká úmrtnost v této populační skupině,

virus ale může způsobit vážné zdravotní komplikace i mladším ročníkům. Všechno je o zdraví, o ochotě ochránit sebe, ale i své okolí. Očkování nám pomůže zajistit, že neselže zdravotnický systém, nebudou přetížená lůžková oddělení nemocnic a budeme se moci vrátit ke standardní plnohodnotné léčbě ostatních nemocí. Věřím, že očkování postupně určitě povede ke snížení virové zátěže v populaci.

Jste spokojen s rychlostí očkování v Kraji Vysočina?

Ze statistik vedených ministerstvem zdravotnictví vyplývá, že Kraj Vysočina je v očkování efektivní a dlouhodobě patříme k nejrychleji očkujícím krajům v České republice. Na velká očkovací centra je ze strany očkovanych pozitivní odezva, lidé si chválí, že dobře fungují. Byl bych spokojenější, kdyby bylo více vakcín pro ordinace praktických a i oni se mohli plně zapojit do očkování.

Očkování v bodech

Krok 1: REGISTRACE na očkování: <https://registrace.mzcr.cz>.

Krok 2: Čekání na zvací SMS s PIN2. Po provedení registrace může trvat minuty i dny, než vám přijde zvací SMS.

Krok 3: Provedení REZERVACE. Až obdržíte SMS s PIN2, máte 72 hodin na rezervaci/objednání přes <https://reservatic.com/ockovani>.

Krok 4: Očkování ve vámi vybraném očkovacím centru. Přehled očkovacích center na Vysočině na www.ockovanivysocina.cz.

V Kraji Vysočina funguje 12 očkovacích center.

Víte, že...?

■ Kraj Vysočina má nejvyšší výkonnost v očkování,
■ v Kraji Vysočina bylo naočkováno 1. dávkou více než 30 % populace,
■ Vysočina má v současné době 310 naočkovanych osob na 1000 obyvatel, což je nejvíce v ČR.

(údaje k 18. 5. 2021, zdroj: MZČR)

Kraj Vysočina

Využijte k rychlému očkování navýšené kapacity očkovacích center na Vysočině

www.ockovanivysocina.cz

Hasiči jsou jedna rodina

Pavel Knežik (Piráti)
zastupitel Kraje Vysočina

Sbory dobrovolných hasičů jsou nedílnou součástí kulturního a sportovního života obcí nejen na Vysočině. Ať už jsou to členové sboru, nebo jednotek dobrovolných hasičů, neobejde se bez nich žádná obecní veselice. Ale víte, jaký je mezi nimi rozdíl?

Sbor dobrovolných hasičů (SDH) je pobočným spolkem hlavní zastřešující organizace Sdružení hasičů Čech, Moravy

a Slezska (SH ČMS) a řídí se při své činnosti „pouze“ občanským zákoníkem. Jednotky sboru dobrovolných hasičů (JSDH) jsou na rozdíl od SDH zřizovány přímo zákonem o požární ochraně, který jasně stanovuje jejich funkci. Zřizovatelem jednotky je podle tohoto zákona obec – starosta jmenuje a odvolává velitele jednotky, obec také zodpovídá za správu a financování jednotky. Účast u JSDH není nijak podmíněna členstvím v SH ČMS, což v praxi často znamená, že ve sboru fungují jiní lidé než v jednotce.

Obě tyto organizace ale mají ve fungování požární ochrany své místo a jsem rád, že je krajská samospráva podporuje i v této nelehké době. Jen v letošním roce přispěl kraj 11,5 miliony korun obcím na vybavení a akceschopnost jejich hasičských jednotek a 2,2 miliónu korun získalo krajské sdružení SH ČMS. Kraj také uzavřel Memorandum o vzájemné spolupráci při zřízení republikového výcvikového a vzdělávacího centra pro složky IZS a já věřím, že se při tom nezapomene ani na nás – členy jednotek obcí s místní působností.

Květnové výročí

Marek Nevorál (KSČM)
zastupitel Kraje Vysočina

V březnu letošního roku jsem (jako již tradičně) marně čekal z médií připomenutí výročí okupace naší země nacistickým Německem. Jediné, čeho jsem se dočkal, bylo, že Prahu osvobodila spojenecká vojska. Je ubohé, jak se nám někdo snaží cíleně podsouvat nepravdy a lži. Dnes je velmi populární trend, že to, co je ruské, je špatné, ať

už se to týká čehokoliv, je nám podsouvána přímo protiruská hysterie. Tímto chci s měsícem květnem a oslavou 76. výročí osvobození připomenout všem, že to byla především ta dnes zatracovaná Rudá armáda, která nesla na svých bedrech největší tíhu bojů, a že právě ta Rudá armáda osvobodila z větší části tehdy okupované Československo. Jak pamětníků a přímých účastníků ubývá, tak narůstá cílené překrucování historie. A netýká se to pouze vojáků Rudé armády, ale i partyzánů, našeho vojska

na východě, domácího odboje a podobně. Rodák z našeho kraje a jedna z nejvýznamnějších postav naší historie prezident a armádní generál Ludvík Svoboda je dnes tak hnusně dehonestován, že je mi z toho špatně. Nevím, čemu a komu tito prepisovači pravdy slouží, ale měli by se za své výroky stydět, protože těmto hrdinům, bez nichž by tu dnes nikdo z nás nebyl, nesahají ani po kotníky. Nesmíme zapomínat a nikdy nesmíme dovolit, aby tu byl znovu nastolen Protektorát Čechy a Morava.

Vzpomínky na budoucnost

Martin Mrkos (Starostové pro Vysočinu)
zastupitel Kraje Vysočina

V mnoha ohledech inspirativní skandinávské země, mezi které se řadí i Dánsko, patří k zemím s nejekologičtější smýšlejšími občany. Starost o kvalitu životního prostředí mají lidé v těchto zemích doslova ve své DNA. Dánská metropole Kodaň se vyznačuje unikátem, který ilustruje vztah severanů ke jejich okolí. Pouhých 400 metrů od královského paláce

se nachází (dodejme, že architektonicky velice zdařilá) spalovna odpadu, na jejíž střechě je dokonce sjezdovka. Jak to souvisí s realitami českých luhů a hájů, respektive Vysočiny? V roce 2030 končí v ČR ukládání odpadů do země (což je, nutno dodat, ekologický a ekonomický zločin) a i kraj Vysočina bude muset řešit nerudovskou otázku „Kam s ním?“ Na příkladu ekologicky smýšlejších severanů je odpověď nasnadě a jasně se tím ukazuje, že spalování odpadu je elegantním řešením a příležitostí spíše než fantómem hrůzy. Kolem kodaňského zařízení

na zpracování odpadu je čistší vzduch než v nedalekém centru, ve kterém se, jen na okraj, 70 % lidí přepravuje MHD, 20 % na kole a jen 10 % auty (v českých městech nejvyšší procento připadá na auta). Získaná energie slouží k vytápění nebo výrobě elektrické energie. Odpad se zpracovává v místě svého vzniku (tedy v Kodani) a nevozí se kamiony jinam. Dánové jsou na ekologickou stavbu patřičně hrdí. Tohle je budoucnost, která je hodna i Vysočiny, a jsem velice rád, že vedení kraje je ve věci řešení odpadů regionu velmi progresivní a pracovitě.

Informace v době Covidu-19

Zdeněk Tůma (Starostové pro Vysočinu)
zastupitel Kraje Vysočina

Již celý rok jsme zahrnováni nařízeními, opatřeními a informacemi, které mají společného jmenovatele – Covid-19. Většina všech informací, ať již od našich politiků, či médií, končí vždy stejně – naslouchejme odborníkům. A zde přichází kámen úrazu. Téměř nikdo neřekl jmenovitě, kterým odborníkům máme naslouchat. A sami víte, že pokud se sešli

v různých diskuzích alespoň dva odborníci, vždy měli na některá opatření rozdílný názor. Takovýchto diskuzí bylo nespočet a pro běžného občana bylo těžké se v těch „odborných“ názorech vyznat. Zvláště když si většina lidí pamatovala to, co především politici tvrdili například v létě a potom v zimních měsících, kdy nás postihla „druhá vlna“. A co bylo výsledkem? Řada z nás občanů ale i institucí čekala na „metodické pokyny“, jak to či ono nařízení nebo opatření realizovat. A protože ty často nepřicházely, bylo vše prezentováno formou vesměs negativních zpráv

v našich sdělovacích prostředcích. Druhá část společnosti se vrátila k tomu, co se poslední dobou kritizuje a využívá daleko méně. Začala využívat vlastní rozum a často nečekala na pokyny, jak daná opatření realizovat. Ono totiž stále více přibývá lidí, kteří si jako jediní osvojují právo říkat nám, co je a co není správné a jak se na to či ono máme dívat nebo jaký na tu či onu věc máme mít názor. A určitě je pro většinu z nás těžko přijatelné, abychom svůj život prožívali – řečeno slovy Jana Wericha – na útěku před blbostí – rodnou sestrou moci.

Veřejná doprava Vysočiny jede na Chotěbořsku

Martin Hyský (ČSSD)
zastupitel Kraje Vysočina

Už od začátku letošního roku se lidé z celého území Chotěbořska přeppravují veřejnou dopravou podle doladěných jízdních řádů Veřejné dopravy Vysočiny. Území Chotěbořska je pilotní oblastí, kde se podařilo do ideální podoby kompletně dotáhnout jak

provázanost linkové autobusové, tak drážní dopravy, došlo k posílení, taktovosti a pravidelnosti jednotlivých linek, a umožnit tak cestujícím využívat výhody přestupů. V tomto režimu je ideální, když cestující využívají platnou jednotnou jízdenku, která srovnává ceny za stejnou cestu z bodu A do bodu B různými dopravními prostředky na stejnou cenovou hladinu. Nejen na tuto změnu má Kraj Vysočina jako

objednavatel kladné ohlasy. Ukázalo se, že zavádění systému Veřejné dopravy Vysočiny s sebou nese pro veřejnost řadu výhod, které lidem přirozeně zkvalitňují cestování za prací, k lékaři, do škol a v posledních týdnech po zmírnění epidemiologických opatření i za volnočasových aktivitami obnovenými víkendovými spoji. I na ty ve většině případů nově místo obcí přispívá Kraj Vysočina. Šťastnou cestu.

Rok života v obcích Kraje Vysočina

Petr Bárta (ODS+STO)
zastupitel Kraje Vysočina

Stejně jako v roce minulém byla i letos zrušena celostátní soutěž Vesnice roku, která každoročně povzbuzuje obyvatele venkova k aktivní účasti na rozvoji jejich domova a upozorňuje širokou veřejnost na význam venkova. I v této nelehké době však obce realizují řadu činností na podporu kvality života místních

obyvatel. Proto se krajský Spolek pro obnovu venkova a Sdružení místních samospráv ve spolupráci s Krajem Vysočina dohodly, že jako náhrada bude 1. března 2021 vyhlášena soutěž s názvem Rok života v obcích Kraje Vysočina. Cílem této soutěže bylo zviditelnit činnost těch nejmenších obcí v Kraji Vysočina při řešení mimořádných situací spojených s dopadem pandemie Covid-19 do jejich běžného života.

Měla by se vyzdvihnout vzájemná spolupráce

a sounáležitost obyvatel, spolků, dobrovolníků, místních podnikatelů a vedení obcí, které jsme mohli být v loňském roce svědkem na mnoha místech našeho kraje. Vítězné příspěvky určitě budou příkladem dalším obcím při snaze zajistit dostupnost služeb a kvalitu života jejich obyvatel v dnešní nelehké době. Všem zúčastněným 23 obcím patří poděkování za účast a mohou to brát jako přípravu na příští rok, kdy se snad už budou moci přihlásit do soutěže Vesnice roku.

Otázka hlubinného úložiště

Pavel Janoušek (KDU-ČSL)
zastupitel Kraje Vysočina

Vláda ČR rozhodla o zúžení počtu zkoumaných lokalit na čtyři. Hned dvě z nich se nachází u nás v Kraji Vysočina. Z programového prohlášení rady kraje: V otázce výběru možné lokality pro hlubinné úložiště radioaktivního odpadu, která se Kraje Vysočina stále týká, trváme na tom, aby byl výběr finální lokality proveden se zohledněním oprávněných

zájmů dotčených obcí i kraje a po vypořádání veškerých důvodných rizik souvisejících s umístěním. Zástupci lokality "Horka" podali žalobu proti návrhu zúžení počtu lokalit pro budoucí hlubinné úložiště na čtyři preferované (Březový potok, Horka, Hrádek a Janocha – ETE-jih). K porovnání lokalit byly použity nezákonné výsledky získané při průzkumech a výzkumech na lokalitě "Horka". Vedení Kraje Vysočina je důležitým hráčem při obraně obcí před možným umístěním hlubinného úložiště na jejich území. Hlubinné

úložiště radioaktivního odpadu (HÚRAO) není dosud vybudováno nikde na světě. Začalo se stavět ve Finsku na odlehklém místě s minimální hustotou osídlení a po předchozí dohodě s místními komunitami. V České republice není žádná lokalita, která by o HÚRAO stála. Za posledních cca 20 let, kdy jsem byl účasten některých jednání mezi zástupci obcí a státem, jsme byli nakonec vždy velice zklamaní přístupem státu. Za obce se nepodařilo nic domluvit. Stát obce válčuje a nepřipouští se bemenší debatu.

Rozdělená společnost

Karel Dvořák (KSČM)
zastupitel Kraje Vysočina

Koronavirus rozdělil společnost křížem krážem na části podle desítek aspektů. Každý z nás se, ne vlastní vinou, ocitl v některé z nich a musel se s tím vyrovnat. Nebylo a není to lehké. Z tohoto dělení vyplynula řada povinností a nových, často nepříjemných komplikací, které jsou mnohými považovány za srovnatelné s válečnou dobou. Jedno z dělení

občanů, které tato doba přinesla, je dělení podle věku. Vyžádal si to způsob vakcinace, který upřednostnil seniory a začal u čísla 80+. Z rozhovorů s nimi i ze zveřejňovaných informací lze usoudit, že naši senioři si vedou dobře. O očkování mají zájem, nereptají a nyní s ním skupina 80+ končí. Uvědomme si, že tito naši spoluobčané se narodili v době kolem 2. světové války. Oni zažili smrt svých blízkých na nemoci, které s válkami přicházejí. V průběhu života čekali na každou novou vakcínu a trpělivě chodili se svými

dětmi na očkování, aniž by se ptali, odkud vakcína pochází. Oni většinou v očkování nevidí problém ani nyní. Ve dnech, kdy si připomínáme 76 let od konce 2. světové války, máme stále ještě jedinečnou příležitost a velké štěstí, že můžeme oslovit naše spoluobčany 80+ a zeptat se, co oni si z války pamatují, jak ji jejich rodiny prožily a zda srovnávání války se současností je na místě. Mluvit s pamětníky o válečných útrapách je důležité, jinak bude výraz válka pro příští generace prázdným slovem, ne vždy vhodně použitým.

Kraj se otočil zády k podnikatelům, lesníkům i dobrovolným hasičům

Martin Kukla (ANO 2011)
zastupitel Kraje Vysočina

Těší nás, že minimálně hlasitá kritika a opodstatněné argumenty naší opozice vedly k tomu, že se vypsal dotační program Venkovské služby. Jde o rozšíření původního programu Venkovské prodejny, který kraj na začátku roku nevypsal vůbec, a proto žili provozovatelé prodejen v této těžké době několik měsíců v nejistotě. Podařilo se také navýšit prostředky na program na podporu domácí hospicové péče, zvýšila se

podpora na výstavbu vodovodů a kanalizací, přesto jsme navrhovali částku navýšit ještě o dalších více než 30 mil. Kč. To, co naopak od počátku roku zůstává bohužel neměnné, je, že se úplně vytratila podpora na pořízení technického vybavení pro dobrovolné hasiče, na boj s kůrovcovou kalamitou nebo program pro drobné podnikatele. Všechny tyto programy jsem vždy podporoval a myslím, že krajské peníze pomáhaly lidem na správném místě. Když tyto tři programy sečteme, vloni v nich bylo úspěšných 1 243 žadatelů, kteří si rozdělili bezmála 95 mil. Kč (!).

Z této částky připadala většina (přes 70 mil. Kč) na program Hospodaření v lesích, abychom podpořili majitele lesů v boji s kůrovcem. Výmluva, že tyto potřeby teď zastřešuje stát, resp. Ministerstvo zemědělství, je lichá. Kraj Vysočina byl v minulosti (nejen) pro státní správu inspirací, když rozšířil podporu na oplocenky a pořízení sazenic, ale stále neexistuje finanční podpora na pořízení lesní techniky nebo na poloodrostky. Nesouhlasím s tím, že majitelé lesů z Vysočiny by se měli spoléhat jen na stát a jeho podporu. Jejich těžkosti by nám neměly být cizí.

Místní části v pasti

Radek Zlesák (ANO 2011)
poslanec a zastupitel Kraje Vysočina

Vysočina je kraj drobných sídel, která mají vlastní historii a zvyklosti. Z velké části se jedná o samostatné obce. V minulosti však některé obce byly začleněny pod větší města ve svém okolí, aniž by se o tom mohly svobodně rozhodnout. Staly se

z nich tzv. místní části, které nemají vlastní právní subjektivitu, i když mnohdy se na první pohled jedná o plnohodnotné obce s vlastním životem. Pokud mají tyto místní části méně než tisíc obyvatel, nemohou uvažovat ani o osamostatnění, kdy by se opět staly plnohodnotnými obcemi s vlastní volenou samosprávou.

Kraj Vysočina se po našem naléhání ohledně zachování podpory venkovských prodejen rozhodl prostřednictvím

dotačního programu Fondu Vysočiny Venkovské služby 2021 podpořit maximální částkou 50 tisíc Kč služby v obcích do 500 obyvatel. Bohužel již nebyla vyslyšena naše myšlenka, aby se o tuto potřebnou podporu mohla ucházet i sídla se statutem místní části. Prohlubuje se tím tak nespravedlnost a přehlížení jejich potřeb. Obyvatelé těchto místních částí jsou tak odsouzeni k horší dostupnosti služeb.

Hospodaření populárně

květen 2021

Kraj a jeho služby pro občany

II

Krajské zdravotnictví

III

Nová lůžka pro seniory

III

Fond Vysočiny: peníze do regionu

IV

Vysočina v číslech aneb zajímavosti z našeho kraje

Základní údaje o Kraji Vysočina si může dohledat každý z nás. Vysočina se rozkládá na 6 796 km², zabírá 9 % celkové rozlohy Česka. K 31. 12. 2020 u nás žilo 508 852 obyvatel, nebo že máme 704 obcí, což je druhý nejvyšší počet v porovnání s ostatními kraji v Česku. Kraj Vysočina můžeme charakterizovat i prostřednictvím nepřehledného množství dat. Některá z nich přitom mohou být opravdu zajímavá.

Víte, že...

■ dálnice D1 na Vysočině měří **92,5** km, silnic I. třídy máme **421** km a silnic II. a III. třídy celkem **4 548**?

■ kraj na zajištění základní dopravní obslužnosti dopravcům na území Vysočiny doplácí na jednoho obyvatele v přepočtu více než **2 374** korun za rok?

■ v roce 2020 kraj opravil a rekonstruoval celkem **265** km silnic a **29** mostů?

■ v roce 2020 kraj z programu Bezpečná silnice na osvětlení přechodů pro chodce a modernizaci zastávek přispěl obcím částkou **1 435 275** korun?

■ cestující, kteří v koronavirovém roce 2020 plném omezení využili Veřejnou dopravu Vysočiny, zakoupili přesně **8 752 619** jízdenek?

■ máme mezi kraji nejvyšší počet památek UNESCO? Jde o **3** památky nebo jejich komplexy, které můžete navštívit v Telči, ve Žďáru nad Sázavou a v Třebíči.

■ Kraj Vysočina je i prostřednictvím svých příspěvkových organizací významným zaměstnavatelem v regionu? V krajských nemocnicích, kulturních a sociálních zařízeních i ve školách pracovalo k 31. prosinci 2020 celkem **11 152** zaměstnanců.

■ na Vysočině máme **48 000** vlastníků lesů, přičemž těch, kteří vlastní les do 1 hektaru, je cca **33 300**.

■ Vysočina je **4.** nejbezpečnějším krajem v Česku? Za rok 2020 se odehrálo **5 538** trestných činů, z nichž **3 470** policisté objasnili.

■ v letech 2010 až 2020 šlo celkově na podporu mládeže a sportu z rozpočtu kraje **708** milionů korun, a to včetně prostředků ze státního rozpočtu?

MONIKA BROTHÁNKOVÁ

ÚVODNÍ SLOVO

Jak budeme hospodařit v letošním roce?

Miroslav Houška
náměstek hejtmana Kraje Vysočina pro ekonomiku, dopravu a silniční hospodářství (KDU-ČSL)

Konkrétní odpověď na tuto otázku nalezneme v základním finančním plánu kraje, rozpočtu. Rozpočet je pro nás nejen základním nástrojem řízení hospodaření kraje, ale v podstatě odráží všechny činnosti kraje. Promítá se do něj to, z čeho a jak budeme svoje činnosti financovat, i to, do kterých priorit a strategických rozhodnutí budeme výdaje směřovat.

Rozpočet kraje na rok 2021 je vyrovnaný, počítá s celkovými finančními zdroji a výdaji vyššími než 14 miliard korun. Na straně zdrojů stojí daňové a další příjmy, dotace a další zdroje. Největší položku (cca 60 % všech příjmů) tvoří dotace. Z drtivě většiny se jedná o účelové určené prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu, u nichž musíme respektovat jejich využití.

Daňové příjmy (spolu s nedaňovými a kapitálovými příjmy tvoří

vlastní zdroje rozpočtu) představují menší část rozpočtu (cca 40 %). Výdaje z nich hrazené můžeme svým způsobem ovlivňovat. Nezanedbatelná část má však předem určené použití na tzv. mandatorní výdaje. Jedná se o povinné výdaje, zpravidla opakující se každý rok. Kromě výdajů vyplývajících přímo z právních předpisů pod tuto kategorii můžeme zařadit například i výdaje na platy zaměstnanců krajských příspěvkových organizací. Počet zaměstnanců, které kraj jako zřizovatel příspěvkových organizací zaměstnává, je opravdu zajímavé číslo, k 31. prosinci 2020 jich bylo 11 152. Přesto všechno zbývá kraji poměrně velká část finančních prostředků, jejichž použití určuje svými rozhodnutími. Ta jsou vždy ovlivněna i vnějšími faktory, tj. celkovou ekonomickou a sociálně politickou situací, finanční kondicí kraje, odhadem budoucího ekonomického vývoje a v neposlední řadě i celkovým respektem k principům reálnosti, stability a vyvzanosti.

Pojďme se tedy podívat na to, do jakých oblastí, na jaké významné

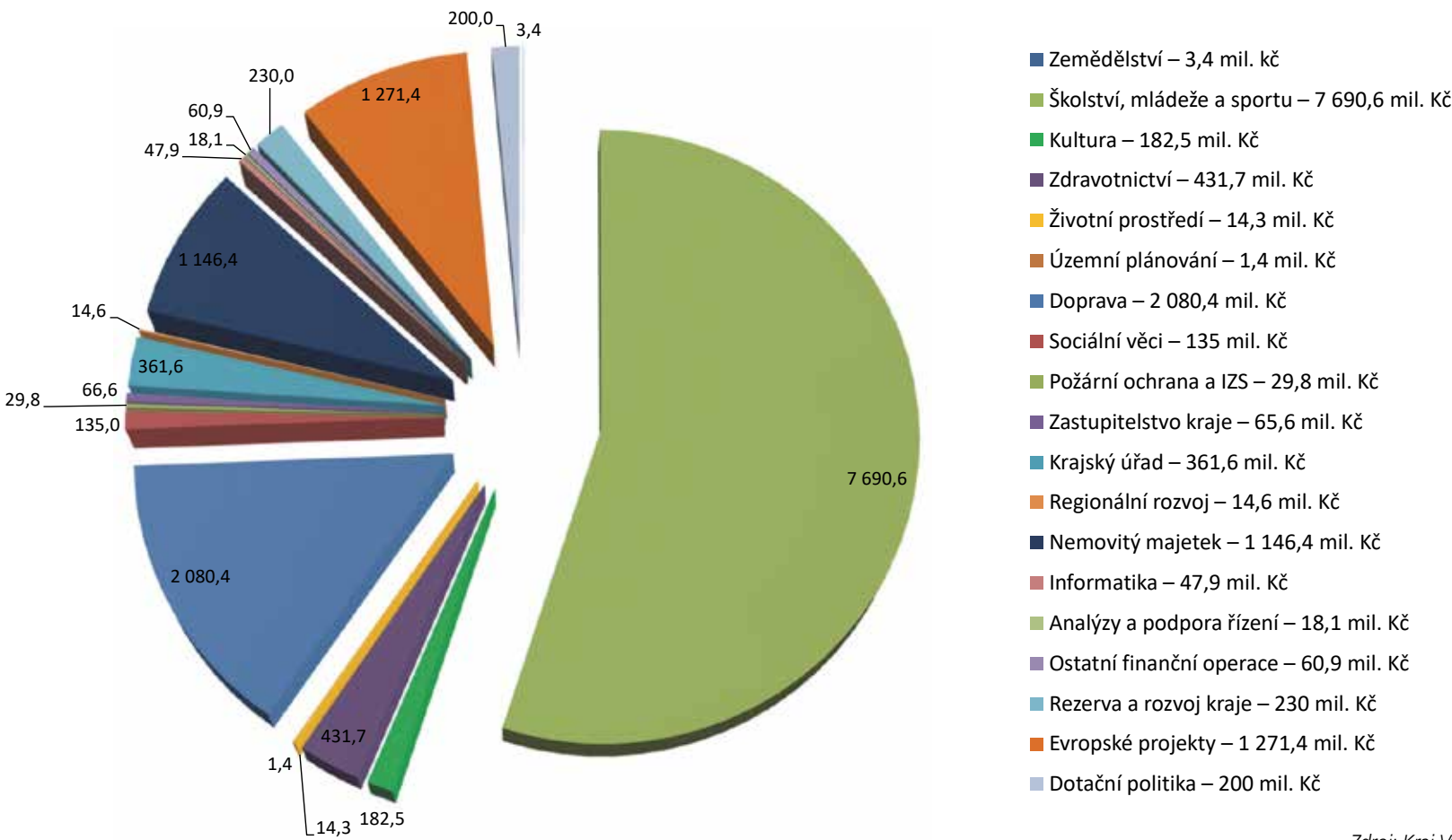

projekty nebo záměry už směřujeme nebo chceme finanční prostředky směřovat v roce 2021. K tomu jsme připravili každoroční přílohu našich novin.

Informace v ní nejsou jen o současnosti a budoucnosti. S respektem k minulému politické reprezentaci vám chceme představit i to, co se podařilo v minulém roce. Dočtete se tak například o našem významném projektu „Veřejná doprava Vysočiny“, dozvíte se, jaké zajímavé investiční akce kraj realizoval, a připravili jsme pro vás i zajímavá čísla a fakta o tom, jak kraj pomáhal svým občanům zvládat epidemii onemocnění Covid-19. Ano, máme velkou ambici přiblížit vám, našim čtenářům, obrázek financí kraje zajímavě, otevřeně, stručně, přehledně a srozumitelně, zkrátka populárně.

Na závěr odpověď na otázku napsanou v úvodu – jak? Hospodaříme nejenom díky objemu peněz, které máme k dispozici, ale především díky dovednostem a zkušenostem. Odhadovat rizika, s nimiž se můžeme během roku potkat, není úplně snadné. Propojit vše dohromady a finance namířit správným směrem vyžaduje značnou míru odvahy a prozíravosti. Přeji bych si, aby nám nic, co vede ke správnému cíli, nechybělo.

Výdaje krajského rozpočtu na rok 2021

Zdroj: Kraj Vysočina

Celkem 19 oblastí, chcete-li kapitol, zahrnuje výdajová část schváleného rozpočtu Kraje Vysočina pro rok 2021 a dosahuje výše 14 miliard korun. Krajské zastupitelé rozpočet pro letošní rok schválili 22. 12. 2020 a odsouhlasili tak odhadované příjmy ve výši 12,5 miliard korun, zapojení rezerv z minulých let ve výši necelých 1,3 miliardy korun, určených na spolufinancování evropských projektů, a také 200 milionů korun na financování některých velkých investičních akcí.

Největší objem prostředků každoročně přitéká do oblasti školství, mládeže a sportu, a to ve výši 7,7 miliard korun (55 % veškerých výdajů), především ve

formě přímých výdajů na vzdělávání pro krajské a obecní školy (7,3 miliardy korun). Druhou objemově největší část výdajů představuje kapitola „Doprava“

ve výši skoro 2,1 miliardy korun (15 % výdajů), kde největší částku tvoří příspěvek zřizované příspěvkové organizaci – Krajské správě a údržbě silnic Vysočiny (0,9 miliardy korun) a výdaje na úhradu prokazatelných ztrát v silniční a železniční dopravě (1,06 miliardy korun). Ve druhém případě jde o peníze, kterými kraj přispívá dopravcům k zajištění potřebné dopravní obslužnosti. Důležitou část koláčového grafu představuje kapitola „Evropské projekty“ (1,3 miliardy korun), prostřednictvím které kraj realizuje projekty spolufinancované

z evropských zdrojů. Výjimečná je kapitola „Nemovitý majetek“. Jako jedna z mála byla totiž tato kapitola, i přes složitou ekonomickou situaci, oproti předchozímu roku posílena, konkrétně o 32 % na 1,15 miliardy korun. Je to signál, že kraj má zájem na zahájení většiny připravených velkých investičních projektů. Navýšení najdete také u kapitoly „Požární ochrana a IZS“ – kraj tuto kapitolu posílil o 10 milionů korun, které jsou spojené s řešením epidemiologické situace na Vysočině.

PAVEL TULIS

SLUŽBY VEŘEJNOSTI

Peníze z krajského rozpočtu zajišťují fungování služeb pro občany Vysočiny

Školství, zdravotnictví, sociální věci, doprava nebo kultura a cestovní ruch. To je jen neúplný výčet oblastí, do kterých Kraj Vysočina napřímo, formou samostatné působnosti, nebo v tzv. přenesené působnosti zasahuje. Často si vůbec neuvědomujeme, že domov pro seniory, který nám vyrostl za domem, zmodernizované učebny střední školy, kam chodí naše děti, nebo nový obchvat, po kterém denně jezdíme do práce, mají co do činění s krajem, tedy

výdaje rozpočtu kraje = 14 miliard

územním společenstvím občanů s právem na samosprávu, který nejen na Vysočině vznikl v roce 2000 ústavním zákonem o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a své samosprávné kompetence získal na základě Zákona o krajích 129/2000 Sb. Kraj prostřednictvím svých příspěvkových organizací zajišťuje veřejné služby, jejichž činnost a nejvýznamnější aktivity posledních let vám v následujících článcích přibližujeme.

Do zdravotnictví na Vysočině letos míří z rozpočtu téměř 432 milionů korun.

Z krajských peněz se staví obchvaty, ale také opravují silnice II. a III. třídy a mosty.

Doprava ze všech úhlů pohledu jako jedna z nejvýznamnějších rozpočtových kapitol

Starost o dopravu je jednou z nejvyšších priorit Kraje Vysočina. Kvalitní silnice a dobré dopravní spojení jsou totiž pro rozvoj regionu velmi důležité. Kraj Vysočina vlastní více než 4 500 km silnic II. a III. třídy včetně jejich součástí a příslušenství, tedy mostů, propustků, svodidel nebo dopravního značení. Kraj objednává a platí základní dopravní obslužnost, zabývá se investiční činností, bezpečností silničního provozu a má na starost mnoho dalších povinností. V krajském rozpočtu je Doprava jednou z největších výdajových kapitol. Pro letošní rok počítá s částkou ve výši 2,08 miliardy korun. Další prostředky dlouhodobě úspěšně získává z dalších zdrojů. V roce 2020 přispěl stát na

opravu krajských silnic více než 326 miliony z rozpočtu Státního fondu dopravní infrastruktury a na realizace evropských projektů bylo vynaloženo 1,03 miliardy korun z peněz EU.

Veřejná doprava Vysočiny
Jistě už jste si na autobusových zastávkách všimli dvou šipek – zelené a modré. Jde o nové logo, které označuje Veřejnou dopravu Vysočiny (dále jen VDV), což je komplex jednotně řízených služeb, které souvisejí se zajištěním veřejné regionální a autobusové dopravy. První fáze VDV odstartovala v prosinci 2019, s počátkem března 2020 začal fungovat jednotný přestupní tarif VDV jak v drážní dopravě, tak v linkové dopravě u většiny dopravců

podle objednávky Kraje Vysočina. Loni v říjnu začal tarif VDV fungovat v rámci MHD města Třebíče a od počátku letošního roku běží dopravní optimalizace i v části Havlíčkovrodska. V roce 2020 zajišťovali dopravní obslužnost, na základě objednávky Kraje Vysočina, tři drážní dopravci a 17 linkových dopravců. Denně jezdí na Vysočině v rámci 327 linek přibližně 4 608 spojů, které v roce 2020 ujely 19 milionů kilometrů, a přes 400 vlaků regionální dopravy, jež v roce 2020 najely bezmála 4,5 milionu tzv. vlakových kilometrů. A jak se kraj podílí na této veřejné službě finančně? Mimo jiné tím, že hraď dopravcům ztrátu, která jim vzniká při zajištění této služby.

MONIKA BROTHÁNKOVÁ

Úhrada ztrát dopravcům dle typu (údaje za skutečnost v mil. Kč)				
	2017	2018	2019	2020
Veřejná drážní osobní doprava	301,016	312,172	324,858	461,959
Veřejná linková osobní doprava	332,091	359,095	384,452	608,661

Zdroj: Kraj Vysočina

TOP 5 staveb za posledních 5 let	
Stavební akce se spoluúčastí evropských fondů – IROP	Celkové náklady (včetně DPH) v mil. Kč
II/353 Velký Beranov – obchvat*	844,0
II/353 Nové Veselí – obchvat*	341,8
II/351 Třebíč – křiž. s II/399, 1. část	85,3
II/602 Jihlava – most ev. č. 602-043	69,0
II/379 Velká Bíteš – křiž. s III/3792	67,9

* stavba ještě není finálně vyúčtována Zdroj: Kraj Vysočina

Stavební akce z rozpočtu Kraje Vysočina (včetně KSÚSV) i rozpočtu SFDI	Celkové náklady (včetně DPH) v mil. Kč
II/351 Třebíč – most ev. č. 351-026	55,7
II/404 Luka nad Jihlavou – křiž. s II/602	55,0
III/3469 Chotěboř–Nejepín–Vepřikov křiž. III/34610	53,6
III/38710 hr. Jihomoravského kraje – Rožná	53,2
III/03810 Havlíčkův Brod – ulice Mírová, úsek č. 3	43,8

KSÚSV – Krajská správa a údržba silnic Vysočiny, SFDI – Státní fond dopravní infrastruktury Zdroj: Kraj Vysočina

Zima se nechtěla vzdát své vlády

Zimní počasí letos ne a ne odejít, což se projevilo i na zvýšených nákladech na zimní údržbu krajských silnic, kterou má na starost Krajská správa a údržba silnic Vysočiny. V dubnu, kdy se na Vysočinu vrátily sněh i mráz, museli silničáři vyjet cca 500krát, což podle prozatímních odhadů vyšlo na pět až sedm milionů korun. Celkově za letošní sezónu včetně dubna, který už oficiálně nespádá do zimního období, ujeli cca 808 tisíc kilometrů, spotřebovali zhruba 13 tisíc tun soli a přibližně 55 tisíc tun inertního posypu. Nakonec vyčíslili náklady na za zimní údržbu 2020/2021 na 211,6 milionu korun, což je v porovnání se zimou 2019/2020 o 45,5 milionu korun více. Zimní údržba v dubnu navíc navýšila celkové náklady na odhadovaných více než 50 milionů korun.

MONIKA BROTHÁNKOVÁ

Evropské fondy. V posledních letech toto sousloví slyšíme hodně často. Občas si lidé myslí, že kraj nemá žádnou zásluhu na stavbě s podporou evropských fondů. Opak je ale pravdou. Aby se na Vysočině například takový silniční obchvat postavil, kraj musel vyhledat příslušný potenciální zdroj, tzv. výzvu, podat žádost o podporu, po jejím úspěchu najít vlastní zdroje a stavbu předfinancovat. Práci ještě předchází nutnost stavbu administrativně připravit, naprojektovat, vykoupit pozemky, vyhlásit výběrové řízení, vybrat dodavatele, následně stavbu kontrolovat, finálně vyúčtovat a také se na ní finančně spolupodílet. U velkých investic jde o miliony korun a tisíce hodin práce, aby se podařilo takový obchvat vybudovat. Navíc správnost a legálnost všech kroků musí kraj ještě obhájit během častých kontrol.

Během deseti let stouply ve školství platy, zvýšily se investice i počty pedagogických asistentů

Kulatá čísla vybízejí k bilancování a pohledům zpět. Především proto, abychom věděli, jak si stojíme a kam se ubíráme, například ve školství. Uplynulých deset let se školství na Vysočině vyvíjí slovy čísel vzestupně.

Situace se změnila hlavně v oblasti ocenění práce pedagogů: zatímco v roce 2010 byl průměrný měsíční plat učitele 23 971 korun, v roce 2020 to bylo už 41 676 korun. To představuje nárůst o bezmála 74 % a v roce 2020

současné i převýšení celorepublikové průměrné měsíční mzdy o 17 %. Finanční podpora školských zařízení se za poslední dekádu zvýšila o 82 %, a to z částky 4,57 miliardy korun na loňských 8,32 miliardy korun. V těchto finančních zdrojích jsou zahrnuty i prostředky státního rozpočtu.

Moderní zázemí pro výuku i podpora žáků při výuce

Vzrostly také investiční výdaje do školství, což se

projevuje především v modernizaci školních budov a zlepšování zázemí pro výuku napříč krajem. Do oblasti vzdělávání investoval Kraj Vysočina za deset let přes 61 miliard korun, a to s použitím zdrojů nejen z krajského rozpočtu, ale částečně také z evropských fondů a státního rozpočtu. Velký skok dopředu se udal i v případě podpory žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Zatímco v roce 2010 bylo v mateřských, základních a středních školách v Kraji

Vysočina celkem 343 asistentů pedagoga, tedy průměrně jeden asistent na více než jedenáct školních tříd, v roce 2020 to bylo 1 167 asistentů pedagoga, což představuje nárůst o 240 %. Tento skok v podpoře žáků se speciálními vzdělávacími potřebami tak znamená v průměru jednoho asistenta pedagoga na 3,5 třídy. Nemalé peníze pomohly také v oblasti sportování mládeže, za posledních deset let kraj vynaložil celkem 708 milionů korun.

EVA FRUHWIRTOVÁ

Od konce roku 2018 využívají žáci SPŠ Třebíč bezbariérovou budovu s moderními učebnami.

FOTO: ARCHIV KRAJE VYSOČINA

TOP 5 staveb za posledních 5 let	
Stavba	Celkové náklady (včetně DPH) v mil. Kč
Střední průmyslová škola Třebíč – výstavba pavilonu B	147,3
Rekonstrukce a stavební úpravy v areálu Školního statku v Humpolci	59,3
Střední průmyslová škola Třebíč – rekonstrukce pavilonu A	43,0
Hotelová škola Třebíč – přístavba tělocvičny	38,9
Přístavba dílny pro stavební obory Střední průmyslové školy stavební Havlíčkův Brod	26,4

Zdroj: Kraj Vysočina

SLUŽBY VEŘEJNOSTI

Krajské zdravotnictví se léčí z Covidu-19

Rok 2020 i ten letošní se nesou ve znamení koronavirové pandemie. Ta výrazně změnila péči o pacienty, klesla plánovaná ambulantní péče, plánovaná operativa, a tím se také snížila prevence. Všechny změny, opatření a náročný boj s onemocněním Covid-19 dolehly a nadále doléhají také na rozpočtové kapitoly. I přesto investice do zdravotnictví pokračují, čilý stavební ruch probíhá v areálu pelhřimovské nemocnice, kde se staví nový pavilon pro dětské, gynekologicko-porodnické a neurologické oddělení, v třebské nemocnici zase probíhá přístavba a rekonstrukce pavilonu operačních sálů a jihlavská nemocnice se brzy dočká zrekonstruovaného stravovacího provozu a energocentra. Přitom se pro letošek počítá s investičními akcemi za bezmála 500 milionů korun. Do boje s Covidem významně zasáhli i krajsí IT odborníci.

Kraj Vysočina pomáhá, kde se dá

Krajský odbor informatiky ve spolupráci se spolkem BISON vytvořil a stále doplňuje jedinečný informační systém pro podporu a řízení odběrů Covid. Systém aktuálně používá přes 90 tisíc lidí ze 450 organizací a od počátku dubna 2020 už v něm zdravotníci zpracovali přes 650 tisíc žádavek na zjištění výsledků testů na přítomnost koronaviru. Je to neuvěřitelně praktický

Covid-19 změnil péči o pacienty.

FOTO: NEMOCNICE JIHLAVA

pomocník. Mimo jiné eviduje odběry a výsledky, krajsí hygienici v něm schvalují žádanky a vidí potřebné statistiky, mapuje odesílání vzorků do laboratorů nebo zajišťuje notifikace pacientů formou SMS zpráv. Navíc předává data do státních systémů a jeho součástí je také non-stop linka uživatelské

podpory, kde pracovníci odbavili už přes 30 tisíc požadavků.

Dovolali jste se na COVID linku Kraje Vysočina

Úplně první telefonát odbavili operátoři krajské krizové informační COVID linky (tel.: 564 602 602) 17. března 2020 a od té doby jich úředníci

z odborů celého krajského úřadu, v neúřední době jako dobrovolníci, vždy v čase od 8:00 do 22:00 hodin zvládli odbavit přes 90 tisíc a navíc vyřídili i dva tisíce emailů. Významně tak lidem z Vysočiny pomáhají zorientovat se v aktuální situaci, radí nebo směřují na správná místa. Čísla dokazují, že svůj účel plní. Linka totiž vznikla, aby odlehčila krizovému číslu 112 a státní lince 1221 a lince hygieniků.

Očkujeme na plné obrátky

Aktuálně na Vysočině funguje pět očkovačích center při krajských nemocnicích. S podporou kraje vznikla očkovačích centra v Přibyslavi, Chotěboři,

Počátkách a Velkém Meziříčí a soukromí lékaři vybudovali očkovačích centra také v Třebíši a Telči. K 18. květnu včetně zdravotníci v centrech

provozovaných krajskými nemocnicemi podali 172 491 dávek a alespoň první očkování má za sebou podle dat z Centrálního rezervačního systému přes 158 tisíc obyvatel z Vysočiny, tedy necelá třetina.

MONIKA BROTHÁNKOVÁ

Stavbu Pavilonu chirurgických oborů Nemocnice Třebíč uhradil Kraj Vysočina kompletně ze svých prostředků.

FOTO: JAROSLAV LOSKOT

Počet aplikovaných dávek od začátku provozu jednotlivých center	
Nemocnice Havlíčkův Brod, p. o.	29 927
Nemocnice Jihlava, p. o.	37 971
Nemocnice Nové Město na Moravě, p. o.	38 231
Nemocnice Pelhřimov, p. o.	28 958
Nemocnice Třebíč, p. o.	37 404
Celkem	172 491

Přehled k 18. květnu 2021 včetně za očkovačích centra provozovaná krajskými nemocnicemi. Zdroj: Kraj Vysočina

TOP 5 staveb za posledních 5 let	
Stavba	Celkové náklady (včetně DPH) v mil. Kč
Nemocnice Třebíč – pavilon chirurgických oborů	451,9
Nemocnice Jihlava – rekonstrukce pavilonu interny	376,8
Nemocnice HB – rekonstrukce pavilonu č. 13	88,7
Výcvikové středisko Zdravotnické záchranné služby Kraje Vysočina	83,8
Nemocnice Třebíč – rekonstrukce vřechotechniky	76,0

Zdroj: Kraj Vysočina

Vznikají nová lůžka pro seniory i nové bydlení pro handicapované

Vysočina není v České republice výjimkou – populace stárne a to s sebou nese poptávku po bytových zařízeních pro seniory, ale i terénních službách, které umožňují péči o závislé osoby v domácím prostředí. V areálu Nemocnice Jihlava se staví nový domov pro seniory o celkové kapacitě 136 lůžek. V prostorách zařízení budou klientům současně poskytovány i ambulantní služby – odborné sociální poradenství a denní stacionář. Odhadované náklady přesahují 400 milionů korun. Také v Humpolci se staví nový domov pro seniory, který poskytne celkem 204 lůžek. S dokončením stavby počítá kraj už letos v prosinci. V přípravě je vznik komunitní domácnosti pro osoby s autismem v Horní Cerekvi a v Počátkách, připravují budovu už příští rok.

Grantovým programem kraj pomáhá poskytovatelům sociálních služeb, které nezřizuje, financovat drobné investice nezbytné pro poskytování sociálních služeb. Vloni bylo schváleno devatenáct projektů v požadované výši necelých čtyř milionů korun.

Oblíbené jsou Rodinné a Senior pasy, které nabízejí svým držitelům u zapojených poskytovatelů slevy na služby a produkty v Kraji Vysočina i po celém Česku. Na konci roku 2020 Kraj Vysočina evidoval celkem 20 191 rodin s Rodinným pasem a 31 801 seniorů se Senior pasem. Slevy mohou uplatňovat u téměř šesti stovek poskytovatelů v našem kraji.

Finančně nejnáročnější stavbou v sociální oblasti za uplynulých pět let je přístavba domova pro seniory v areálu havlíčkovobrodské nemocnice. Bydlí tu 109 klientů.

FOTO: LIBOR BLAŽEK

V sociální oblasti se financují také přípravy budoucích pěstounů a osvojitelů na přijetí dítěte do rodiny. Pacientům v nemocnicích pomáhá pět nových zdravotně sociálních pracovníků financovaných z projektu Tvorba systému sociálně zdravotního pomezí v Kraji Vysočina, z něhož se financují i další sociální pracovníci na obecních úřadech. Výrazně se tím zlepšuje pomoc lidem v nepříznivé sociální situaci.

Transformace sociálních služeb

Z velkých ústavních zařízení se díky transformaci stěhují klienti do rodinných domků v běžné zástavbě, které jsou plně uzpůsobené jejich potřebám. Vloni byly dokončeny stavební práce v rámci

projektu Transformace Domova Kamélie Křižanov II., prostřednictvím kterého vznikly v Novém Městě na Moravě a ve Žďáře nad Sázavou domácnosti se službami Domov pro osoby se zdravotním postižením a Chráněné bydlení, v každé lokalitě pro 12 klientů. Podařilo se dokončit transformaci Domova Háj II. a díky tomu našlo svůj nový domov dvanáct klientů se zdravotním postižením ve Světlé nad Sázavou a šest v Ledči nad Sázavou. To však není zdaleka vše. Hotová je budova managementu Domova Háj ve Světlé nad Sázavou, a to včetně zázemí pro denní aktivity a sociálně terapeutickou dílnu. Zároveň začaly stavební práce na budově chráněného bydlení v Ledči nad Sázavou.

počet lůžek v sociálních službách v roce 2020 = 3 934

počet podpořených dětí ve školním roce 2020/2021 z projektu Obědy do škol = 517

počet všech sociálních služeb v krajské síti v roce 2020 = 280

Nové bydlení pro klienty roste také na dalších místech Vysočiny – Jihlava – Pávo a Jihlava – Na Kopci, Havlíčkův Brod, Golčův Jeníkov, Chotěboř a Měří. Nový vícemístný vůz pomáhá při přepravě

klientů na invalidním vozíku do nově vzniklého denního stacionáře v Třebíši. Rozpočet za všechny projekty transformace Domova Háj a Domova Kamélie Křižanov je odhadován na 704 milionů korun při dotaci

517 milionů korun z Evropské unie. Nové komunitní bydlení využije celkem 138 klientů s mentálním a kombinovaným postižením ve 12 městech a obcích Kraje Vysočina.

EVA FRUHWIRTOVÁ

TOP 5 staveb za posledních 5 let	
Stavba	Celkové náklady (včetně DPH) v mil. Kč
Domov pro seniory Havlíčkův Brod – přístavba	150,2
Ústav sociální péče Nové Syrovce – rekonstrukce	79,8
Transformace Domova Kamélie Křižanov I.	63,5
Transformace Domova Kamélie Křižanov II.	58,4
Domov Háj II. – zázemí pro management, denní stacionář	35,2

Zdroj: Kraj Vysočina

SLUŽBY VEŘEJNOSTI

Kultura i cestovní ruch potřebují finanční podporu

Dva roky trvala stavba budovy krajské knihovny, která vyšla na 200 milionů korun. Od letošního ledna má novou adresu. Zůstala v Havlíčkově Brodě, ale přesunula se do zbrusu nové moderní budovy poblíž centra. Služby knihovny využívá ročně na 300 000 uživatelů, kteří si mohou půjčovat 370 000 knih, časopisů i zvukových nosičů.

Nový depozitář knihovny představuje úctyhodných deset kilometrů polic, veřejnost si může vybírat z dalších čtyř kilometrů volně přístupných regálů. Pyšnit se můžeme nejen moderní knihovnou, ale od loňska také první turistickou trasou pro vozíčkáře. Stezka s názvem Za Hliníkem do Humpolce je dlouhá tři kilometry a začíná u jezdeckého závodiště. Nese

Zájem turistů o krajské památky v roce 2020
Celková návštěvnost v letních měsících přesáhla 115 tisíc návštěvníků. Z toho zavítalo na Roštejn přes 43 tisíc turistů a na hrad Kámen více než 28 tisíc návštěvníků.

Cyklisté Vysočinu vyhledávají

rukopis Klubu českých turistů, odbor Šlápoty Hněvkovice u Humpolce, a vznikla s podporou Fondu Vysočiny.

Rekordní návštěvnost krajských památek i přes covidový rok
Snížené vstupné na 20 korun do všech stálých expozic a výstav v sedmi krajských muzeích a galeriích sídlících v historických objektech měšťanských domů a zámků, včetně dvou hradů, přineslo rekordní zájem návštěvníků. Za měsíce červen až září 2020 byla návštěvnost

v porovnání s roky 2018 a 2019 rekordní a zejména během letních prázdnin dosáhla v součtu za všechny organizace dvojnásobku oproti běžné návštěvnosti. Největší zájem byl o hrady Roštejn a Kámen a také o zámek v Třebíči – sídlo Muzea Vysočiny Třebíč. Organizací Kraj Vysočina vrátil ztrátu tržeb ze vstupného ve výši 4,3 milionu korun.
V porovnání s rokem 2019 však byla návštěvnost krajských muzeí a galerií vloni vzhledem k pandemickým opatřením nižší o necelých 30 %.

Kvůli protipandemickým opatřením si čtenáři krajské knihovny museli počkat, ale od 23. dubna 2021 si konečně mohou knihy volně vybírat. FOTO: LIBOR BLAŽEK

Péče o kulturní dědictví je zodpovědnost a stojí peníze
Systematická podpora obnovy kulturních památek funguje na Vysočině od roku 2004. Každoroční příspěvky se vyšplhaly v součtu na téměř čtvrt miliardy korun a ty generovaly další více než půl miliardy korun z rozpočtu vlastníků i obcí, v jejichž katastru se památky nacházejí. Na konci roku 2020 bylo na území Kraje Vysočina evidováno přibližně 2 400 movitých kulturních památek a téměř 3 000 nemovitých kulturních památek.

EVA FRUHWIRTOVÁ

TOP 5 staveb za posledních 5 let	
Stavba	Celkové náklady (včetně DPH) v mil. Kč
Krajská knihovna Vysočiny	175,9
Hrad Roštejn – zpřístupnění nových expozic	69,5
Horácké divadlo Jihlava – divadelní kavárna, zkušebna	13,8
Muzeum Vysočiny Pelhřimov – stavební úpravy kaple Panny Marie Bolestné	8,9
Galerie výtvarného umění Havlíčkův Brod – stavební úpravy (technické zařízení budovy)	6,0

Zdroj: Kraj Vysočina

FOND VYSOČINY

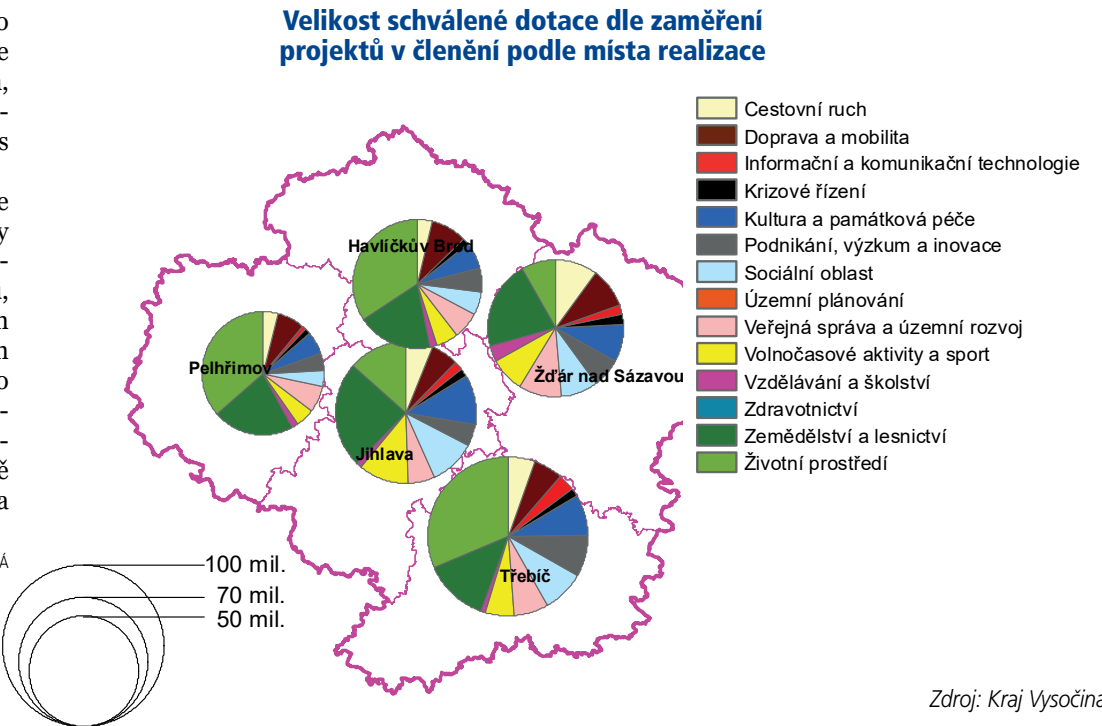
Peníze z Fondu Vysočiny pomáhají v rozvoji

Třetím rokem funguje na Vysočině jednotná dotační politika. Kraj ze svého rozpočtu každoročně vynakládá významné finanční prostředky, kterými podporuje projekty na řešení rozvojových potřeb regionu. Objem peněz ve Fondu Vysočiny je určen v závislosti na vývoji daňových příjmů kraje. Do podoby dotačních programů i jejich výše zasáhl propad veřejných financí v důsledku pandemie Covid-19.
Letos se počítá s 29 programy v celkovém objemu přes 264 milionů korun. Po dvouleté pauze byl pro letošek vyhlášen program Inovační vouchery 2021, který mohou využít podnikatelé ze zpracovatelského průmyslu a IT oboru na inovaci produktu při zavádění průmyslu 4.0.

Venkovské prodejny se rozšířily na Venkovské služby
Podpoře venkovských prodejen věnuje Kraj Vysočina pozornost už pátým rokem. Z původních dvou milionů navýšili zastupitelé vloni dotační program na dvojnásobek. Od letošního roku se rozšiřuje zacílení podpory a také stoupl objem peněz na sedm milionů korun. Obce si samy zvolí, kterou veřejnou službu chtějí podpořit, jestli to bude prodejna, knihovna, poštovní služby nebo něco dalšího.
Největší podpora šla vloni do životního prostředí a zemědělství
Schválené dotace na projekty v loňském roce dosáhly na sumu přes 370 milionů korun.

Největší část podpory šla do životního prostředí, jednalo se celkem o 90,2 milionu korun, a do oblasti zemědělství a lesnictví, kam směřovalo přes 71 milionů korun.
Hlavními programy, ze kterých žadatelé čerpali, byly Stavby ve vodním hospodářství (na výstavbu vodovodů, kanalizací a čistírek odpadních vod) a Hospodaření v lesích (pomoc v boji s kůrovcem). Do kultury a památkové péče přibýlo 30,9 milionu korun a podobně vysoká suma, konkrétně 29,3 milionu korun, pomohla v sociální oblasti.

EVA FRUHWIRTOVÁ

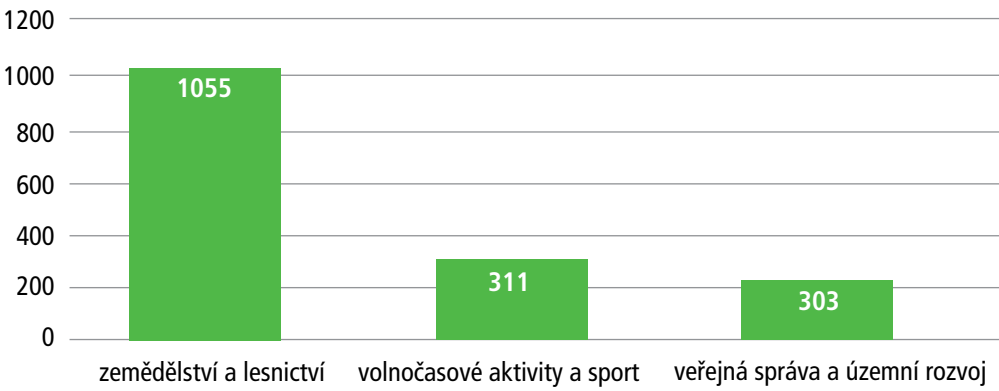

Zdroj: Kraj Vysočina

Obce mohou využívat dotace na provoz venkovských prodejen už pátým rokem. FOTO: LIBOR BLAŽEK

Žebříček tří oblastí s nejvyšším počtem úspěšných žádostí za rok 2020

Tyto tři oblasti tvoří celkem 55 % všech podpořených projektů za rok 2020. Zdroj: Kraj Vysočina

Ankety Zlatá jeřabina a Skutek roku znají své vítěze

Zlatá jeřabina

Titul Zlatá jeřabina získaly letos akce Oživený zámek v Náměšti nad Oslavou a obnova kostela sv. Markéty v Jaroměřicích nad Rokytnou. V anketě Skutek roku 2020 uspěla veřejná sbírka pro rozhodčího, gymnazisté z Humpolce s koncerty Pod okny nebo hluchoslepý František Hynek – autor knihy pro děti. Vítěze obou tradičních krajských anket posvětili na svém květnovém zasedání krajsší zastupitelé. Do ankety Zlatá jeřabina 2020 lidé v průběhu března zaslali celkem 7 057 hlasů. Rozhodli tak o vítězích obou kategorií. „Za vítězným Oživeným zámkem v Náměšti nad Oslavou se umístily Prázdniny v Telči a třetí místo patří Sklářské pouti v Ledči nad Sázavou,“ prozradil krajský radní pro oblast kultury a památkové péče Roman Fabeš (Starostové pro Vysočinu). Kategorii Péče o kulturní dědictví

opanovala obnova kostela sv. Markéty – záchrana kopule v Jaroměřicích nad Rokytnou. „Těší mě, že takto unikátní a zajímavá oprava neunikla pozornosti. Pod krovem se totiž nachází obrovská, 300 let stará freska, se kterou se nesmělo pohnout, aby se nepoškodila. Dílčí, přesto významná část opravy se podařila a v celkové obnově chrámu do původní barokní podoby budeme pokračovat až do jara 2022,“ svěřil se farář Tomáš Holcner z Římskokatolické farnosti Jaroměřice nad Rokytnou. Druhé místo patří rekonstrukci větrného mlýna v Třebíči a třetí příčku obsadil Dům přírody Žďárských vrchů v Krátké na Žďarsku. Přehled všech oceněných najdete na webu www.kr-vysocina.cz.

Skutek roku opět oceňuje dobrovolné skutky a projekty

Ve 12. ročníku ankety se sešlo 60 nominací. V březnu lidé hlasováním rozhodli o čtyřech vítězných jménech fyzických osob a odborná porota přidala dalších sedm oceněných právnických osob a podnikatelů. „Cílem je upozornit na jedinečné aktivity, které dobrovolníci a organizace vykonali pro rozvoj Kraje Vysočina v roce 2020,“ uvedla náměstkyně hejtmana pro oblast regionálního rozvoje Hana Hajnová (Piráti). Hlasující vyzdvihli veřejnou sbírku na pomoc rozhodčímu, který v důsledku úrazu podstoupil podkolenní amputaci nohy, ocenili Václava Augustina – odborníka na dravé ptactvo a autora odborných knih, a také je zaujala aktivita gymnazistů z Humpolce, kteří seniorům v domovech a pacientům na oddělení

dlouhodobě nemocných zpívali a hráli v době pandemie pod okny. „Žáci této třídy jsou velmi hudebně založení, většina jich navštěvuje místní ZUŠ a jsou to muzikanti tělem i duší. Navíc mají sociální citění, což už se projevilo před dvěma lety, kdy uspořádali koncert pro Kapku naděje s desítkami vystupujícími,“ radovala se z úspěchu ředitelka gymnázia Hana Havelková. Z projektů právnických osob se umístil projekt Krabice od bot nebo akce Dobrovolný pošťák obecně prospěšné společnosti Sdílení Telč. Přehled všech jedenácti oceněných dle oblastí najdete na webové stránce www.kr-vysocina.cz/zdravykraj.

MONIKA BROTHÁNKOVÁ

ODPADY

Kdo třídí odpady nejlépe?

■ Lukáš Vlček (vlevo) přijel do Telče poblahopřát a také poděkovat nejen vedení města, ale potažmo i všem občanům, za nejlepší třídění odpadu.

FOTO: KRAJ VYSOČINA

Odpady jsou chťe nechťe součástí našeho života. Na Vysočině se každoročně koná krajské kolo soutěže s názvem My třídíme nejlépe, ve kterém se hodnotí množství vytríděného separovaného odpadu přepočtené na jednoho obyvatele města nebo obce za rok a účinnost třídění sběru s ohledem na celkovou výtežnost komunálních odpadů v obci. „Údaje o vytríděných odpadech zadávají obce do systému EKO-KOM v rámci jejich pravidelného vykazování. Z těchto údajů pak dochází k vyhodnocení soutěže,“ vysvětluje náměstek hejtmana Kraje Vysočina pro oblast zemědělství a životního prostředí Lukáš Vlček (Starostové pro Vysočinu), který osobně zajel do vítězných obcí, aby jim poblahopřál. V kategorii obcí do tří set obyvatel nejlépe třídili lidé v Sedlici, Cejle obsadila první místo v třídění odpadu mezi obcemi do patnácti set

obyvatel. V kategorii do pěti tisíc obyvatel zvítězila Brtnice a mezi největšími městy získala prvenství Telč. Třídění odpadů je o zodpovědnosti každého občana. Vedle této hlavní soutěže se konají i dvě další, zaměřené na vyhodnocení sběru elektroodpadů. Například v Jemnici je výtežnost drobného elektrozařízení na osobu ročně přes 7 kilogramů, Tři Studně hlásí 12 kilogramů ročně na osobu. V třídění skla je Vysočina oproti ostatním krajům nadprůměrná. Ve sběru papíru a kovu je na tom srovnatelně, rezervy jsou však ve sběru plastu. V průměru vytrídí každý obyvatele našeho kraje ročně 56 kilogramů plastu, papíru, skla a nápojového kartonu. V České republice aktivně třídí odpad na 73 % obyvatel. Nevíte-li si rady nebo vás zajímá problematika odpadů, podívejte se na web www.vysocina.trideni.cz.

EVA FRUHWIRTOVÁ

■ Oživený zámek jsou prohlídky s tematickými scénkami plnými humoru, fikce a nadsázky, které připravuje téměř 100členný soubor ochotníků.

FOTO: ARCHIV ORGANIZÁTORŮ AKCE

■ Žáci se na jaře loňského roku okamžitě chytili nápadu třídní učitelky a veškerou organizaci koncertů už si zajistili sami.

FOTO: ARCHIV GYMNAZIUM DR. A. HRDLÍČKY HUMPOLEC

KŘÍŽOVKA O CENY

Pohled z dominantního útvaru (znění v tajence) s vyhlídkou a málo zřetelnými zbytky hradu Kokštejn potěší oko každého výletníka. Velmi strmé skalko nabídnou okouzlující výhled do údolí řeky Jihlavy. Původní výška skalního útvaru byla 100 metrů, po vybudování Dalešické přehrady ale zbyla část tyčící se do výšky 55 metrů. Nejlépe si útvár prohlédnete v rámci pravidelných výletních plaveb lodí Horácko plující po Dalešické přehradě. Tipy na další výlety najdete na www.fajnvylety.cz.

POMILKA: ANGERS, OLSON, SULLIVAN, YANTRA	HEDVÁBÍ	BAREVNÝ KOV	ANGLICKÁ AUTOMOBILKA	JUDŮV SYN	DRÁVĚ (HUD.)	ANGL. SKLADATEL OPERET (1842-1900)	PROVAZ SE SMYČKOU	KVĚTINY RODU CAMPANULA	OTEC BOHŮ UGARITSKEHO PANTEONU	DŘEVARSKÝ ZÁVOD	JAPON. SÍDLO NA OSTROVĚ KJUŠU	SHORY	ENZYM HYDROLYZUJÍCÍ MOČOVINU	THAJSKÁ DĚLKOVÁ MIRA	ANGL. ANO
MĚSTO V ZÁP. FR. II						JE MOŽNO				POSUNUTÍ					
KATRAN						DĚLNICKÝ SPOLEK (ST.) SPZ ESSLINGEN (NĚMECKO)				PORTUGALSKO (DR.) PLANETKA					
PODNIK V OSTRAVĚ				HORSKÉ JEZERO					BIBLICKÝ PRŮROK OZNAČENÍ FINSKÝCH LETADEL						
KÓD NIZOZEMÍ			TAJENKA 1								NÁZEV PÍSMENE H KUCHYŇSKÉ POTŘEBY			OCHABLOST	LÁTKA TEXTILNÍ
	PROGRAMOVI JAZYK	ITAL. SÍDLO					KLADNÉ ELEKTRODY	KÓD JAZYKA CHAKASTIN OZNAČENÍ LETADEL LAOSU		KOČÍ		BEZPRAVNÝ IND			
PODNIK NA VÝROBU CUKRU		MDLÁ							SVATEBČAN (ZAST.)	ROZPAROVATÍ PROHAZOVÁČKA					
JINAM					ANGL. SPOJKA			TAJENKA 2						OZNAČENÍ LETADEL LIBANONU SPZ OSTRAVY	
KÓD BĚLORUSKA			KÓD SVATEHO TOMÁŠE A PRINCŮVA OSTROVA	MANŽELKA JOHNA LENNONA ISLANDSKÁ HORA				ANGL. VAJEČNÍK CELNÍ KÓD UKRAJINY					OSOBNÍ ZAJMENO KÓD LET. SPOL. EMIRATES		
AMER. BÁŠNÍK						HLOUBATI					ETHIN				
JASPĚ						KULTOVNÍ INDIKÝ SYMBOL					DOMÁCKÝ KLEOPATRA				

Tajenku křížovky zasílejte do 17. 6. 2021 včetně kontaktních údajů (jméno, příjmení, adresa) na e-mailovou adresu: tajenky.NKV@regvyd.cz. Jména tří vylosovaných luštitelů zveřejníme v následujícím čísle a od Kraje Vysočina získají hodnotné věcné ceny. Vylosovaní výherci: P. Krejčí, Chotěboř, J. Durdík, Valeč, J. Obrová, Strážek Luštitel odesláním znění tajenky uděluje správci (Regionální vydavatelství, s.r.o., IČ: 27846717) souhlas se zpracováním svých osobních údajů (jméno, příjmení, e-mail, telefonní kontakt a adresa), a to ve smyslu Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. 4. 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (GDPR). Uvedené osobní údaje je nutné zpracovávat za účelem správy dat souvisejících s vyhlášením vybraných luštitelů křížovky zajišťované správcem. Tyto údaje budou správcem zpracovávány pouze po dobu nezbytně nutnou, po vyhlášení budou ihned odstraněny.

RECEPT

Pečená pražma s česnekem

Rybí maso a výrobky z ryb patří mezi nejzdravější potraviny vůbec. Proč si tedy nepřipravit chutný kousek na nedělní oběd, ať už v kuchyni, nebo třeba na zahrádce na grilu? Přinášíme recept na pečenou pražmu s česnekem a citronem a s přílohou ze zelených fazolek se slaninou.

Suroviny na 2 porce:

- 2 kusy pražmy
- 2 stroužky oloupaného česneku
- 4 lžice citronové šťávy
- 4 lžice olivového oleje
- svazek tymiánu, případně rozmarýnu nebo jiných bylinek (dle chuti)
- sůl
- 1 větší cibule
- 600 gramů zelených fazolek
- 150 gramů slaniny

FOTO: MONIKA BROTHÁNKOVÁ

Důkladně očištěné, vyprané, vykuchané a šupin zbavené ryby osolíme uvnitř, přidáme utřený nebo najemno nakrájený česnek a vložíme snítky tymiánu, rozmarýnu nebo dalších bylinek dle chuti. Důvnitř ryby vložíme plátek citronu, povrch ryby potřeme šťávou z citronu a vložíme do pekáče vytřeného olejem. Pražmy pečeme v předem vyhřáté troubě na 180°C přibližně 20 minut.

Mezitím si na pánvi orestujeme nakrájenou cibuli (může být i šalotka), přidáme na kostičky nakrájenou slaninu, kterou cca 5 až 10 minut restujeme, a nakonec připojíme zelené fazolky, které jsou zdravější variantou přílohy k rybě a se slaninou určitě i chutnou verzí. Dobrou chuť!

MONIKA BROTHÁNKOVÁ

EUROPE DIRECT Jihlava – přímá zkratka do Bruselu

Česká republika je už od roku 2004 součástí Evropské unie a má u nás i svoje regionální zástupce. Ti pracují v oficiálních informačních střediscích EUROPE DIRECT, kterých je po celé EU více než 420, od Estonska přes Česko až po Kanárské ostrovy. V Kraji Vysočina je pomyslným mostem mezi našimi občany a Evropskou unií centrum v Jihlavě, které představila jeho vedoucí Michaela Neumannová.

Jak daleko sahá historie vašeho střediska? Otevírali jste teď nové centrum, jaká je ale historie EUROPE DIRECT na Vysočině?

Novým orgánem zastupujícím činnost střediska EUROPE DIRECT je od 1. května 2021 v Kraji Vysočina informační centrum Úřadu vlády Eurocentrum Jihlava, které naváže na činnost předchozího hostitelské organizace Regionální rozvojové agentury Vysočiny. Setkat se s námi může veřejnost v prostorách Městské knihovny Jihlava, kde pořádáme odborné debaty či přednášky pro základní a mateřské školy. Na Krajském úřadě Kraje Vysočina se pravidelně koná krajské kolo středoškolské soutěže Rozhoduj o Evropě, jihlavský Veletrh mezinárodních příležitostí nebo semináře dotačních možností. Aktivní jsme třeba na Masarykově náměstí v Jihlavě během Jihlavského dne zdraví. V dalších městech Kraje Vysočina se nejčastěji účastníme akcí v prostorách Hodiny H v Pelhřimově, Klubu Oko v Havlíčkově Brodě, kulturním domě v Třebíči během středoškolského veletrhu mezinárodních příležitostí či u Zelené hory ve Žďáru nad Sázavou při putování po

památkách podpořených z fondů Evropské unie.

Co je hlavní náplní vaší činnosti? S jakými dotazy či požadavky se na vás mohou lidé obracet, v čem všem jim dokážete pomoci? Jakou agendu řešíte?

Organizujeme nebo se podílíme na celé řadě informačně vzdělávacích aktivit zaměřených na tematiku EU, které cílí jak na širokou veřejnost, tak na jednotlivé skupiny obyvatelstva. Jedinečným krajským projektem, jehož je EC Jihlava součástí, jsou Veletrhy mezinárodních příležitostí pro středoškolské, které každoročně probíhají v pěti měsících kraje Vysočina. EC Jihlava působí jako regionální konzultant sítě Eurodesk a Domu zahraniční spolupráce, v rámci kterého jsme uspořádali se zahraničními studenty z Vysoké školy polytechnické přednášky na školách zaměřené na zahraniční příležitosti a mobilitu pro mladé.

Ve spolupráci s regionální koordinátorkou informačních aktivit o Evropských strukturálních a investičních fondech třeba pořádáme přednášky pro

seniory o fungování EU či se podílíme na akcích Putování po projektech a Dnů otevřených dveří, organizovaných Ministerstvem pro místní rozvoj ČR.

Jaká je vize nového centra EUROPE DIRECT v Jihlavě?

EUROPE DIRECT Jihlava poskytuje bezplatný informační servis o aktuálním dění v Evropské unii. Občané se mohou obracet na informační středisko se svými dotazy o unii, mohou si domluvit bezplatnou konzultaci či požádat o informační materiály. Pořádáme bezplatné odborné a informační akce pro širokou veřejnost, které zahrnují veřejné debaty, semináře, konference či tematicky zaměřené soutěže a přednášky na základních i středních školách.

Rádi bychom aktuálně obnovili fyzický kontakt se studenty, veřejností a našimi partnery a navázali na prezenční aktivity Eurocentra před pandemickými opatřeními. Naši vizí nové generace středisek EUROPE DIRECT je zajišťovat a stimulovat informovanou debatu o evropských záležitostech. Čeká nás předsednictví České republiky v Radě Evropské unie ve druhé polovině roku 2022, kterému bude letos předcházet Konference o budoucnosti Evropy.

Jaké akce plánujete v letošním roce, případně jaké akce jste museli kvůli epidemiologickým opatřením zrušit, či měnit?

Z důvodu hygienických opatření jsme byli nuceni prezenční akce přesunout do online prostředí, z nichž za zmínku stojí interaktivní soutěže či debaty s odborníky, kteří by se na prezenční akce mnohdy nemohli na Vysočinu dostavit. Studenti tak mohli debatovat online například s diplomatem Tomášem Szunyogem, velvyslankyní Janou Hybáškovou či s Kateřinou Fortun z Evropské komise. Aktuálně připravujeme

Poslední akce pro veřejnost se konaly před zavedením epidemiologických opatření, poté se EUROPE DIRECT Jihlava přesunulo do online prostředí. Letošní kontaktní akce zatím středisko neruší, jen posouvá na jiné termíny.
Foto | archiv Eurocentrum Jihlava

EUROPE DIRECT Jihlava
Tolstého 15
586 01 Jihlava
e-mail: jihlava@europe-direct.cz
f Eurocentrum.Jihlava

Evropská unie pomáhá být Česku ŠPIČKA

Víte konkrétně jak?

ZDRAVOTNICTVÍ – v letech 2014–2020 přišlo z Unie do zdravotnictví více než 560 milionů eur. Peníze byly určeny na nákupy diagnostických přístrojů, vybavení operačních sálů a na záchranné vrtulníky.

ŠKOLSTVÍ – díky EU bylo od roku 2007 zmodernizováno 9 z 10 základních škol. Skoro 22 000 Čechů vyjelo díky ERASMU do zahraničí v roce 2019.

DOPRAVA – od roku 2007 podpořila EU stavby a opravy 4 717 km dálnic a silnic a 975 km železničních tratí. Jen vloni financovala EU 70 procent nákladů dokončených dálnic v ČR.

NÁRODNÍ HRDOST – díky EU jsme hrdí občané ekonomicky nejsilnějšího bloku na světě. Český pas je pátý nejsilnější na světě.

Exkluzivní příležitost!

Seřizovač/ka

Smlouva přímo pod BOSCH

Máte zkušenost se seřizováním strojů nebo výrobních linek a rádi byste je zúročili?

Staňte se seřizovačem strojů v BOSCHI v Jihlavě!

- dostanete smlouvu přímo u společnosti BOSCH
- zajistíme Vám zaškolení zkušeným kolegou
- budete pracovat s nejmodernější technikou

Pokud máte alespoň výuční list v technickém oboru (strojírenství, elektrotechnika), neváhejte se přihlásit a pošlete nám Váš životopis.

Mzda až 41 000 Kč hrubého po zaškolení v závislosti na směnovém modelu, navíc náborový příspěvek 30 000 Kč a další zaměstnanecké benefity.

Kontakt:
Lucie Ottová
Telefon: +420 567 585 667
E-mail: Lucie.Ottova@cz.bosch.com

IPOS PS s.r.o.
Hruškové Dvory 6
586 01 Jihlava

Telefon: 602 483 792
E-mail: info@iposps.cz
Web: www.iposps.cz

Máte chuť zkusit pracovat ve stabilní stavení firmě pracující pouze v regionu Jihlavska, tak nás neváhejte kontaktovat.

Do našeho kolektivu hledáme zaměstnance na HPP a živnostníky. Náplní firmy je provádění inženýrských a pozemních staveb pro veřejný i soukromý sektor.

Nabízíme množství benefitů (13. plat, příspěvky na životní a penzijní pojištění, dopravu do zaměstnání, případně další dle dohody)

Plotové centrum ve Štokách hledá uchazeče na pozici

stavební – montážní dělník

pro výstavbu oplocení. Jste manuálně zručný, máte chuť do práce a jste ochotný učit se novým věcem? Pak jste to vy, koho hledáme.

- Náplň práce: výstavba oplocení u RD, firem...
- HPP ■ Celá ČR – většinou do 50 km
- Celoroční práce a mzda
- **NÁBOROVÝ PŘÍSPĚVEK 12 000 Kč** ■ **MZDA 25 000 až 30 000 Kč**
- Všechny přesčasy jsou vždy zaplacený
- Benefit

Kontakt **776 146 774**, nebo e-mail: sona.holendova@adh-ploty.cz

ZA DOBRĚ ODVEDENOU PRÁCI – DOBRÉ PLATOVÉ OHODNOCENÍ

- automatické kotle na peletky

- do interiéru i do sklepa
- plynulá regulace 2-15, 7-25, 35 kW
- doba hoření 2 dny až celá sezóna
- kotelný až do výkonu 105 kW
- možnost připojení externího zásobníku s pneumatickou dopravou do 20 m
- účinnost 95-97 %
- emisní třída 5
- kotlíková dotace až 127 500 Kč

KRBOVÁ KAMNA, KOTLE - HOSTOMSKÝ, Pražská 193/43, 250 01 Brandýs nad Labem ■ tel.: 329 90 69 59 ■ mobil 602 41 85 41 ■ www.hapero.eu ■ www.hostomsky.cz

V Třebíči opravili český větrný unikát. Novou dominantou města je větrný mlýn

Zchátralý větrný mlýn dlouho čekal na svou rekonstrukci. Před dvěma lety se pro jeho obnovu rozhodlo vedení radnice a pustilo se do práce. Větrný mlýn získal svoji podobu z 30. let minulého století, z doby, kdy byl využíván pro sociální bydlení. Opět se pyšní větrným kolem s lopatkami. Technologie pohonu je umístěna v půdních prostorách. V jednotlivých podlažích budou umístěny expozice, na které se už letos návštěvníci podívají.

Místní mu říkali odjakživa větrník. Původně sloužil na drcení kůry

Větrný mlýn nechali v roce 1836 postavit významní trebičští podnikatelé, Carl a Franz Budischowští. Potřebovali tříso pro své továrny na zpracování kůží. Právě to mlýn zpracovával. Drtil stromovou kůru na tříso, které koželužové používali na vyčištění kůží. Nejvíce třísovin potřebných k vyčištění kůží obsahuje dubová kůra a kůra smrková a jedlová. Díky lesnaté krajině v okolí Třebíče nebyl zas takový problém kůru získat. Tříso dodává kůži potřebné vlastnosti, jako je stálost, pružnost, tuhost, voděodolnost a zároveň i barvu.

Jeho práci nahradil parní stroj. Do větrníku se nastěhovali chudí lidé

Po půlstoletí však větrník utíchl. Jeho práci převzal moderní drtič poháněný párou přímo v borovinské továrně. Později i parní stroj na výrobu třísla nahradily nové poznatky z rozvíjející se chemie. Kůrový prášek vystřídaly moderní chemické směsi. Jak to tak na světě bývá, staré ustupuje novému. Už za první světové války a později v době první republiky se z opuštěného větrníku stalo útočiště pro ty, kteří potřebovali mít kde hlavu složit. Nebylo to kdovíjaké sídlo, ale člověk tam měl teplo a nepršelo mu na kavelec. Poslední nájemník se odstěhoval v roce 1977. Od té doby jen málokdo vzal občas za kliku od jeho dveří.

Větrný mlýn láká turisty. I na připravované vnitřní expozice

Větrné kolo se čtyřmi lopatkami o průměru 18,5 metru je zhotoveno ze smrkového dřeva.

Původní mlecí zařízení se sice nepodařilo obnovit, ale při zhotovení pohonné jednotky větrného kola použila firma historické tesařské a truhlářské výrobní postupy včetně tradičního materiálu – dřeva. Lopatky jsou nyní poháněny elektromotorem. Připravované expozice se věnují historii koželužství, tedy zpracování kůží od pravěku do současnosti, výrobě třísla a také větrné energii a způsobům jejího využití. Nechybí ani část věnovaná období, kdy mlýn sloužil jako bydlení pro chudé trebičské rodiny.

Díky rozsáhlé rekonstrukci mlýna od letošního roku láká místní i návštěvníky, aby se na něj přišli podívat a mohli obdivovat technické dovednosti našich předků a také jejich sílu překonávat veškeré překážky života.

Projekt „Větrný mlýn v Třebíči, obnova památky za účelem zpřístupnění veřejnosti“ byl realizován za přispění prostředků státního rozpočtu České republiky z programu Ministerstva pro místní rozvoj.

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

www.vetrnymlyntrebic.cz

Z akčního 24 stránkového Infolistku č.2/2021 upozorňujeme:

ZATEPLUJETE? **Pistole za 1Kč**
při odběru min. 2 kartonů pěny
Tepakur Insulation Adhesive

VELKOOBCHOD

LMX 10x180 Natloukací hmoždinka pro izolační materiály

- Natloukací talířová hmoždinka s kovovým trnem
- Krátká expanzní zóna
- Balení: 200ks

AKCE -30%

AA270 aplikační pistole na PUR pěnu - typ Ultra

MONTUJETE OKNA? **Pistole AA270 za 1Kč**
při odběru min. 4 kartonů
pěn FM310, FM330 nebo FM343 (48ks pěn)

OKENTĚS pro firmu a obchod

Val, Meziříčí • Ostrava • Brno • Praha • Žilina
aktuální ceny, novinky a akce na www.okentes.cz

Inzerce v těchto novinách pro vás zajistí:

Havel MOUKA

602 557 777
mouka@regvyd.cz

REGIONÁLNÍ VYDAVATELSTVÍ

KOUPÍM

Vše vojenské a policejní z období socialismu, I. republiky, I. a II. světové války, uniformy, odznaky, vyznamenání, šavle, bodáky, mapy, celty, opasky, vzduchovky, hodinky, fotky, letecké přístroje a kukly.

Odznaky vojenské, sportovní, podnikové a veškeré řády a vyznamenání

tel.: 777 601 120

Inzerce v těchto novinách pro vás zajistí:

Štěpánka HADRAVOVÁ

605 167 046
hadravova@regvyd.cz

REGIONÁLNÍ VYDAVATELSTVÍ

„Slovanská epopej“ – dějiny slovanských národů

Ke 160. výročí narození Alfonse Muchy jako exkluzivní 20 dílná sada

- Zušlechtěno ryzím zlatem a nákladnou barevnou aplikací
- Nejvyšší kvalita ražby „leštěné razidlo“
- Přísně celosvětově limitováno na pouhých 999 kompletních kolekcí!
- Exkluzivně jen v ČESKÉM MINCOVNÍM OBCHODĚ®

ŽÁDNÉ DALŠÍ ZÁVAZKY

Luxusní dřevěná kazeta na ražby pro Vaši sbírku ZDARMA!

Zušlechtěno ryzím
— zlatem —
(999/1 000)

0 cca. 33 mm

Společná
zadní strana

za 10 bezúročných splátek po
499 Kč
nebo za jedinečnou zvýhodněnou
celkovou cenu 4 990 Kč
(místo pozdějších 15 900 Kč)
NEPLATÍTE POŠTOVNÉ!

ZDARMA PRO VÁS:

exkluzivní trezor ve tvaru knihy
(běžná cena 1299 Kč)

- Nenápadná skříň pro Vaše cennosti s krásným vzhledem knihy
- Díky klíči kdykoliv uzamykatelný pro optimální bezpečí

EXKLUZIVNÍ NABÍDKOVÝ KUPÓN

Ano, využívám svůj kredit a objednávám exkluzivní kompletní sadu „Slovanská epopej“ (výř. č. 917-713-0) – prosím zakřížkujte:

☐ v 10 pohodlných bezúročných splátkách po 499 Kč nebo

☐ za jednorázovou cenu pouhých 4 990 Kč (místo pozdějších 15 900 Kč)

NEPLATÍTE POŠTOVNÉ. Zásilku můžete vrátit v průběhu 60 dnů zpět. Při neuvedení způsobu platby vycházíme z toho, že požadujete celkovou cenu. Nenásledují žádné další zásilky.

Za účelem zaslání informací a nabídek od nás a dalších společností zpracováváme na základě článku 6 odst.1 f GDPR (Obecné nařízení o ochraně osobních údajů) Vaše data také s pomocí poskytovatelů služeb. Pokud souhlasíte se zpracováním Vašeho telefonního čísla pro účely telefonní reklamy od společnosti HMK V AG, prosím zaškrtněte. Tento souhlas je platný až do zrušení. Další informace naleznete v našich zásadách ochrany osobních údajů, ke kterým máte kdykoliv přístup na stránkách www.mincovni-obchod.cz nebo o ně můžete požádat. Kdykoli můžete požádat o zrušení používání Vašich osobních dat pro reklamní účely. Stačí krátká zpráva na Český mincovní obchod, Plovární 82/3, 301 00 Plzeň – Jižní Předměstí.

☐ Paní ☐ Pán

712-09

Příjmení / jméno

Ulice / č.

PSČ / Město

Platí všeobecné obchodní podmínky Českého mincovního obchodu. Můžete si je přečíst na webových stránkách www.mincovni-obchod.cz nebo písemně požádat o jejich zaslání. Vaš smluvní partner: HMK V AG, Leubnerstrasse 6, CH-8280 Kreuzlingen.

Datum Prosíme zašlete v obálce na: ČESKÝ MINCOVNÍ OBCHOD, Plovární 82/3 • 301 00 Plzeň-Jižní Předměstí

Podpis

Objednete rychle pohodlně po telefonu:

Tel.: 371 655 100

Volání bez poplatků

Zavolejte nám!

Každý telefonicky objednávající obdrží ušlechtilé kuličkové pero se SWAROVSKI® ELEMENTEM jako dárek!

ČESKÝ MINCOVNÍ OBCHOD® je obchodní značka společnosti HMK V AG. Společnost zodpovědná za dodržování (GDPR) Obecného nařízení o ochraně osobních údajů a Vaš obchodní partner je: HMK V AG, Leubnerstrasse 6, CH-8280 Kreuzlingen.

Ondřej Zmeškal pojede Tour de France s podporou kraje

■ Ondřejovi můžete od 26. června až do 18. července fandit v reálném čase, a to díky satelitnímu sledování a kamerám České televize.

FOTO: ARCHIV ONDŘEJE ZMEŠKALA

Sportovec z Vysočiny Ondřej Zmeškal by se v červenci mohl stát prvním nevidomým sportovcem, který zvládne etapový závod profesionálních cyklistů Tour de France. Jde o další výzvu tohoto výjimečného sportovce z Nového Telečkova na Třebíčsku, který už má za sebou závod Iron man nebo běh po Velké čínské zdi. Účast na jednom z nejslavnějších závodů Kraj Vysočina podpořil 100 tisíci korunami.

Extrémně těžký závod ve Francii měří 3 383 kilometrů a Ondřej se ho chystá jet na tandemovém kole spolu se svým pilotem Markem Peterkou.

„S kamarádem a trasérem Markem jsme byli na soustředění v Ománu, když jsem vyslovil nahlas myšlenku, že by bylo super sednout na kolo, přejet Evropu, zažít něco nového a připravit větší projekt, kterým bychom mohli někomu pomoci,“ prozradil počátky nápadu v rozhovoru pro Český rozhlas Vysočina Ondřej.

Osobní motivace nebude jediným hnacím motorem Ondřeje a Marka. Společně s nadačním fondem Světluška chtějí ve sbírce po dobu trvání závodu vybrat peníze, které pomohou handicapovaným dětem sportovat.

MONIKA BROTHÁNKOVÁ

Snowboardcrossařka Sára Strnadová dostala další medaili

■ Hejtmán Vítězslav Schrek Sáře pogruloval, předal květinu a také pamětní medaili.

FOTO: ARCHIV KRAJE VYSOČINA

Na lyže se poprvé postavila ve čtyřech letech. Dnes má osmnáctiletá snowboardcrossařka Sára Strnadová z Velkého Meziříčí pěknou sbírku medailí. Přibyla k ní pamětní bronzová medaile Kraje Vysočina, kterou převzala z rukou hejtmana Kraje Vysočina Vítězslava Schreka (ODS+STO). Letošní superúspěšnou snowboardcrossovou sezónu uzavřela březnovým zlatem v juniorském mistrovství světa v ruském Krasnojarsku. V celkovém hodnocení Evropského poháru skončila čtvrtá, což je ideální výchozí pozice pro splnění kvalifikačních limitů na blížící se olympijské hry. Nyní trénuje pod dohledem

Petra Knappa a pravidelně se účastní tréninkových kempů a národních soustředění vedených reprezentačním šéftrenérem Markem Jelínkem a Evou Samkovou. Než se na podzim vrátí na závodní trať, musí stihnout nastudovat zhruba půlroční zameškanou učební látku třetího ročníku gymnázia. Po maturitě by chtěla pokračovat ve studiu na ČVUT, fakultě informačních technologií. „Závodní výsledky, které doprovází Sárinu kariéru, naznačují, že se díky velké podpoře rodiny a své vlastní obrovské vůli dostala mezi světovou sportovní špičku. Jsem jejím velkým fanouškem,“ řekl hejtmán Vítězslav Schrek.

EVA FRUHWIRTOVÁ

Kraj Vysočina, periodický tisk, pro Kraj Vysočina vydává Regionální vydavatelství, s.r.o., Krakovská 201/14, Olomouc 779 00, IČ: 27846717 / Kraj Vysočina – měsíčník / vydání 2021/5 vychází 24. května 2021 v Kraji Vysočina v nákladu 232 000 ks / Registrováno pod číslem MK ČR E 14751 / Uzávěrka dalšího vydání 17. 6. 2021 / nevyžádané příspěvky nevracíme / neprodejné / Distribuce: Česká pošta, s.p. / Reklamacie na dodávky novin na čísle 602 557 777 nebo na e-mailu mouka@regvyd.cz. Redakční rada: Roman Fabeš, Vítězslav Schrek, Miloš Hruza, Karel Janoušek, Hana Hajnová, Vladimír Novotný, Marie Dudíková, Karel Dvořák, Zdeněk Kadlec, Ivana Štekllová, Jan Ondruš, Juraj Aláč. Redakce: Juraj Aláč (šéfredaktor), Monika Brothánková, Eva Fruhwirtová – redakce. vysocina@regvyd.cz. Inzerce: Havel Mouka, mouka@regvyd.cz, 602 557 777, Štěpánka Hadravová, hadravova@regvyd.cz, 605 167 046. www.novinykrajvysočina.cz

Výjimečné příběhy a akce oceněné v krajských anketách

■ Doslova za minutu dvanáct přišla záchrana a rekonstrukce unikátní kopele raně barokního chrámu svaté Markěty v Jaroměřicích nad Rokytnou. Celková obnova, která má skončit až na jaře 2022, směřuje k tomu, aby chrám mohli využívat nejen místní farníci, ale z barokní perly Vysočiny se v rámci prohlídek mohli těšit také turisté, a to včetně návštěvy vyhlídkové věže, odkud je jedinečný pohled na zámeckou zahradu.

■ Z projektů právnických osob za oblast ekonomickou zvítězil v anketě Skutek roku Krátek s DOBROTami v Malči na Havlíčkovodsku založený na sociálním podnikání. Cílem rodiny Novákových a jejich přátel bylo vytvořit v obci s 500 obyvateli obchod, kavárnu, zázemí pro turisty a cyklisty, místo pro akce, a hlavně místo pro setkávání. Dali práci třem původně nezaměstnaným ženám a prodávají bezobalové a místní potraviny. Původní majitelce Haně Novákové udělalo ocenění radost: „Ne všichni našemu záměru před třemi roky věřili, takže to teď bude potvrzení, že námi vynaložená energie a podpora lidí kolem nás měla smysl.“

■ Čestné uznání radního pro oblast kultury, památkové péče, cestovního ruchu a mezinárodních vztahů Romana Fabeše za významný přínos v oblasti hmotného kulturního dědictví za rok 2020 pod hlavičkou Zlaté jeřabiny tentokrát putuje do Světlé nad Sázavou za Celkovou obnovu a oživení zámku Světlá nad Sázavou.

■ Dalším vítězným projektem právnických osob, tentokrát v oblasti sociálně-zdravotní, je fundraisingová aktivita Dobrovolný pošťák pod hlavičkou obecně prospěšné společnosti Sdílení z Telče. Stovky dobrovolníků z řad dospělých, dětí, celých rodin nebo i dobrovolných hasičů zareagovaly na facebookovou výzvu Staň se dobrovolným pošťákem Sdílení a roznášely předvánoční letáky. V reakci na ně lidé poslali na sbírkový účet 534 tisíc korun a Sdílení, které pomáhá starým a vážně nemocným lidem, tak mohlo pořídit koupací vanu.

FOTO: 4X ÚČASTNÍCI ANKET ZLATÉ JEŘABINA A SKUTEK ROKU

Dobrovolnictví jako součást života na Vysočině

■ Výstava v Cityparku Jihlava ukazuje, že dobrovolníkem může být opravdu každý. Ať už studenti, pracující, nezaměstnaní, maminky i tatínci na rodičovské dovolené nebo třeba senioři. S příběhy jednotlivých dobrovolníků se můžete prostřednictvím výstavy seznámit do půlky června v prvním poschodí obchodního centra. Začátkem léta ji budete moci zhlédnout na zámku v Jaroměřicích nad Rokytnou a v dalších měsících poputuje do jihlavské nemocnice, knihoven a Senior i Family Pointů na Vysočině.

FOTOGRAFIE VÝSTAVY: MILAN ŠUSTR, FOTO V NOVINÁCH: JAROSLAV LOSKOT

ČLÁNEK VZNIKL V RÁMCÍ PROJEKTU: „APLIKACE INOVATIVNÍCH POSTUPŮ V RÁMCÍ SOCIÁLNÍ OCHRANY A PREVENCE V KRAJI VYSOČINA“, REG. Č.: CZ.03.2.63/10.0/0.0/15_007/001/5546, KTERÝ JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM.

Značkaři se s přispěním kraje pustí do obnov tras

Jsou to jen čtyři barvy, a přesto díky nim, respektive turistickému značení, vždy dojdeme ze startu do cíle. Vysočina je ideálním krajem nejen pro pěší turistiku, ale také pro cykloturistiku, nabízí i trasy pro běžkaře. O značení se starají značkaři z Klubu českých turistů. Letos na jejich práci přispěje Kraj Vysočina částkou 350 000 korun. Peníze pomohou nejen

s úhradou kůrovcovou kalami-tou poničených tras, ale především s výměnou poškozených rozcestníků, map, dále s instalací nových značek a směrovníků. Kraj Vysočina obnovu turistického značení podporuje od roku 2003, do současné doby přispěl téměř šesti miliony korun. Značení, kontrole a obnově se věnuje více než stovka kvalifikovaných značkařů pěších a lyžařských

tras a 27 kvalifikovaných cykloznačkařů. Právě díky nim mají turisté zaručeno, že když vyrazí na výlet, dojdou po značených trasách vždy bezpečně do svého cíle. Vybrat si mohou z 2 450 kilometrů cyklotras a 3 200 kilometrů pěších a lyžařských tras. Případné závady na trasách mohou lidé hlásit na web www.turistickeznaceni.cz.

EVA FRUHWIRTOVÁ

Vysočina bude mít první atletický tunel v Třebíči

Vysočínští atleti musí za tréninky dojíždět do Prahy, nebo do jiných měst, která mají odpovídající vybavení. To se však změní, protože v Třebíči vznikne zbrusu nový atletický tunel. „Kraj Vysočina podpoří výstavbu atletického tunelu TJ Spartak Třebíč v celkové hodnotě 41 milionů korun částkou přes šest milionů korun stejně jako město Třebíč. Zbylou část by mohla pokrýt dotace Národní sportovní agentury,“ vypočítává radní pro oblast školství, mládeže a sportu Jan Břížďala (Piráti) a dodává, že se bude jednat o první takto moderní zázemí pro atlety na Vysočině. Kryté sportoviště vedle současného atletického stadionu, na který má investor platné stavební povolení a jehož stavba by měla trvat cca osm měsíců, by mohlo začít sloužit už v příštím roce. „Na nové zázemí se velmi těšíme, budou zde trénovat sportovci v zimních měsících, ale bude také sloužit jako místo pro rozvíčování atletů. Počítáme s jeho využitím i pro školy,“ informoval předseda výkonného výboru TJ Spartak Bedřich Mozor. Plány počítají s délkou 115 metrů a šířkou 15,5 metrů.

EVA FRUHWIRTOVÁ